



POLITIHØGSKOLEN

Lokalorientert politiarbeid på internett



Foto: Marita Nilsen, Kripas

Lone Strand

Master i Politivitenskap

Kull 2017

Sammendrag

Lokalorientert politiarbeid på internett

I denne oppgaven ser jeg på hvordan vi kan forstå lokalorientert politiarbeid i digitale nettsamfunn. Metoden er semistrukturerte intervjuer og tematisk analyse

Lokalorientert politiarbeid har fire kjennetegn; et desentralisert politi, samarbeid med lokalsamfunnet, lokal analyse og opplevd trygghet. Gjennom kvalitative intervjuer med ansatte i Politiets Nettpatrolje, gir oppgaven innblikk i lokalorienterte arbeidsmetoder på internett.

Oppgaven definerer to typer lokalsamfunn som nettpatroljen jobber lokalorientert i, som jeg kaller 'digital-fysisk' og 'heldigital'. Navnene sier noe om hvilken tilknytning medlemmene i lokalsamfunnet har til det digitale og det fysiske rom. Jeg skal vise hvordan nettpatroljen jobber i disse lokalmiljøene, sett i lys av litteratur om lokalorientert politiarbeid.

Opplevd trygghet står sentralt i teorien om lokalorientert politiarbeid. Oppgaven drøfter sider ved Nettpatroljens lokalorienterte arbeid for å se i hvilken grad Nettpatroljen kan bidra til å øke folks trygghetsfølelse på nett.

Abstract

Community policing online

My thesis examines the concept of community policing in digital communities.

Using semi-structured interviews and thematic analysis, I investigate how the Norwegian Online-Patrol “Nettpatrolje” employs this approach through the four characteristics of community policing; decentralized policing, collaboration with local communities, intelligence-led policing and perceived security.

The research focuses on two types of local online communities: 'digital-physical' and 'fully digital,' where the “Nettpatroljen” operates. By drawing on literature on community policing, I explore how the “Nettpatroljen” operates within these local contexts.

The thesis also explores how the “Nettpatroljen’s” approach contributes to increasing people's sense of security online, which is a central aspect of locally oriented policing theory.

Forord

Livet går ikke alltid som planlagt, og denne gangen var det studiene som måtte vike. Men nå er jeg endelig i mål, og det skal bli godt å ikke ha dette hengende over seg lenger. Det ble en heftig innsputt, men da er det ekstra deilig å sende denne babyen fra seg.

Dette hadde ikke vært mulig uten deg, Thomas! Takk for all tilrettelegging, støtte og oppmuntring underveis. Jeg vet at du også er litt lei av denne oppgaven nå.

En stor takk går til Randi Solhjell for engasjert veiledning, stor tålmodighet og hurtige tilbakemeldinger! Prosjektet hadde heller ikke vært mulig uten informantene mine, som alle er folk jeg setter skikkelig stor pris på. Tusen takk for at dere stilte opp!

Ellers må jeg takke heiagjengen på jobb, og alle ansatte i Politiets Nettpatrulje som hver dag står på for å gjøre internett til et litt tryggere sted.

Lørenskog 17.04.23

Lone

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Abstract	3
Forord	4
Innholdsfortegnelse	5
1. INNLEDNING	7
1.1 Problemstilling	8
1.2 Politiets nettpatrolje	9
1.3 Oppbygning av oppgaven	11
2. METODE	12
2.1 Semistrukturert intervju	12
2.2 Informantene	13
2.3 Tematisk analyse	15
2.4 Forskerrefleksivitet	18
3. TEORI	20
3.1 Lokalsamfunn	20
3.1.1 Tradisjonelle lokalsamfunn	20
3.1.2 Online community, digitalt lokalsamfunn	21
3.2 Lokalorientert politiarbeid	22
3.2.1 Community policing	22
3.2.2 Lokalorientert politiarbeid	24
3.2.3 Tillit og legitimitet	25
3.2.4 Trygghet	26
4. EMPIRI – ANALYSE	28
4.1 Lokalorientert	28
4.1.1 Tradisjonelt lokalorientert politiarbeid	28
4.1.2 Lokalorientert politiarbeid på internett	29
4.1.3 Digitale lokalsamfunn	31
4.1.4 Hvor skal patruljen?	33
4.2 Lokalorientert politiarbeid i digitale lokalsamfunn	37
4.2.1 Digital-fysisk	37
4.2.2 Heldigital	49
4.3 Trygghet	53
4.3.1 Overvåkning	55
4.3.2 Forventninger, tillit og relasjonsbygging	56
4.3.3 Brukernavn	58

5. KONKLUSJON	61
5.1 Lokalsamfunn	61
5.2 Community policing.....	62
5.3 Lokalorientert politiarbeid	63
6. AVSLUTNING.....	65
7 REFERANSER	67
Vedlegg 1 - Sikt	70
Vedlegg 2 – Informasjon til informantene	72
Vedlegg 3 - Intervjuguide	75

1. INNLEDNING

Internett startet med fire datamaskiner knyttet sammen til et nettverk i 1969. World Wide Web kom i 1991, den første iPhone-telefonen i 2007 og på slutten av fjoråret ble Chat GPT tilgjengelig for alle. Cyberspace utvikles i et hurtig tempo. En smarttelefon i lomma holder oss påkoblet døgnet rundt, og sosiale medier gjør at vi enkelt kan holde løpende kontakt med andre. Den teknologiske utviklingen gir uendelig med muligheter – også for dem som vil utnytte andre. Det er i dette landskapet politiet skal finne sin plass, for å utføre det samfunnsoppdraget de er satt til å forvalte.

Forebygging er politiets hovedstrategi. I den kan vi lese at «Politiets tilstedeværelse og tilgjengelighet må innrettes slik at den bidrar til å skape nærhet, dialog og trygghet hos innbyggerne. Politiet må ha god kunnskap om lokale forhold og være tilstede på de arenaer hvor innbyggerne er – både i det fysiske og det digitale rom.» (Politidirektoratet, 2020, s. 18). Trygghet i det digitale rom er satt som ett av tre strategiske mål i politiets virksomhetsstrategi 2023-2025 (Politidirektoratet, 2023). Det er altså ingen tvil om at politiet skal forebygge på internett, spørsmålene er hvor på internett og hvordan de skal gjøre det. På samme måte som politipatruljen i den fysiske verden gjør lite nytte for seg hvis den bare kjører rundt på måfå, har politiet også behov for kunnskapsbaserte tilnærminger på internett.

Vi vet en del om folks bruk av sosiale medier. Det er for eksempel 78% av den voksne befolkningen som sier til IPSOS (2022) at de bruker sosiale medier daglig og 82% oppgir at de har en Facebook-profil. For aldersgruppen 9-18 år er det 90 % som bruker en eller flere sosiale medier, og blant dem er YouTube, Snapchat og TikTok de mest populære plattformene (Medietilsynet, 2022). 84 % av barna i alderen 9-15 år spiller digitale spill, og de gjør det i gjennomsnitt en og en halv time per dag (SSB, 2022). Samtidig som Norge er blant de ledende landene i Europa på digitalisering, kommer det fram i politiets innbyggerundersøkelse (Politidirektoratet 2022, s. 16) at folk har lavere trygghetsfølelse på nett enn de har ute i det fysiske lokalmiljøet sitt.

Når det gjelder kriminalitet på nett så omtales det ofte som cybercrime. Ifølge Phillips et al (2022) finnes det ingen klar definisjon for cybercrime, det brukes om alt fra kriminalitet begått på nett til kriminalitet begått ved bruk av digitale hjelpemidler. Mangel på definisjoner og klassifiseringssystemer for hva cybercrime er, gjør det også vanskelig å trekke ut

kriminalstatistikk. Vi har ikke egne lovbestemmelser for kriminalitet begått på nett; en trussel er en trussel, uansett om den er fremsatt i skolegården eller i kommentarfeltet på TikTok. Dette bidrar selvsagt til at det er vanskelig for politiet å forebygge kriminalitet på nett, når vi ikke har tall på hva som skjer hvor, og hvilke steder det er mest aktuelt å rette innsatsen mot.

Digital forebygging er ganske nytt for politiet, men ikke helt ukjent. Mye av forebyggingen kan sies å være situasjonell, der man søker å påvirke situasjonen der kriminaliteten skjer, uten å gjøre noe med de bakenforliggende årsakene (Lie, 2015). Et eksempel er Police2peer (Europol, 2021), som forebygger deling av overgrepsmateriale på nett. Jeg vil også påstå at etterforskning av cybercrime har forebyggende effekt, både ved allmennprevensjon der folk ser at nettet ikke er et lovløst sted, og at nettstedet blir stengt ned som følge av at det er avdekket kriminalitet på plattformen. Når det gjelder patruljering på nett i forebyggende øyemed, er norsk politi verdensledende på feltet. Dette arbeidet er det nettpatruljene i distriktene og Nasjonalt Cybercrime Senter (NC3) på Kripos som står for.

1.1 Problemstilling

Lokalorientert politiarbeid er et ideal for politiet, både som en overordnet forebyggingsstrategi og i mer konkrete samarbeidsprosjekter. Litteraturens beskrivelser av 'community policing' og lokalorientert politiarbeid, som det gjerne kalles på norsk, er knyttet til geografiske områder, fysiske samarbeidsarenaer og menneskemøter ansikt til ansikt. Teoriene er i liten grad knyttet til temaer som går på det digitale, og derfor er det interessant å se nærmere på hvordan det dette arbeidet overføres til internett.

Jeg har selv jobbet mange år som forebygger ved et politidistrikt, og fulgt opp et geografisk ansvarsområde. Da drev jeg lokalorientert politiarbeid, blant annet som deltaker i SLT-samarbeid på ulike nivåer (Konfliktrådet, u.å. b). For to år siden fikk jeg jobb på Kripos, i Seksjon tilstedeværelse på internett. Jeg må si at det var som å gå flere år tilbake i tid når det gjelder fokus på forebygging og tverretattlig samarbeid. Der man ellers har fått på plass forpliktende samarbeid, møtestrukturer og tverretattlige forebyggingsprosjekter, ser dette ut til å mangle helt i det digitale rom. Det ser ut til at verken politiet eller andre offentlige hjelpeinstanser har greid å følge med i den teknologiske utviklingen på dette området.

Temaet for oppgaven er altså knyttet tett til jobben min. Forskningsprosessen vil bære preg av at jeg forsker på eget arbeidsfelt og at informantene er kollegaer i det daglige. Jeg er klar over at det er både positive sider og utfordringer ved dette, og skal komme tilbake til det.

Jeg har følgende forskningsspørsmål:

På hvilken måte kan vi forstå lokalorientert politiarbeid i digitale nettsamfunn?

Jeg har intervjuet ansatte ved Politiets Nettpatrulje i tre politidistrikter og på Kripos for å få innsikt i hvordan lokalorientert politiarbeid på internett gjøres i dag. Så skal jeg drøfte informantenes svar i lys av teorier om lokalorientert politiarbeid.

Avgrensninger

Det har dukket opp mange spennende temaer underveis i dette prosjektet, så jeg må legge inn noen avgrensninger; For det første så er det politiets nettpatrulje jeg studerer. Andre avdelinger eller nærpolitistasjoner som har kontoer på sosiale medier er ikke tatt med her. For det andre står samhandling med publikum sentralt i teorien om lokalorientert politiarbeid, og det kunne vært interessant å høre hva innbyggerne mener om politiets forebyggende tilstedeværelse på nett. Det har ikke oppgaven gitt rom for, så jeg tar altså kun for meg politiets perspektiv. Jeg skal heller ikke drøfte juridiske spørsmål, hvilke typer kriminalitet som forebygges eller noe rundt teknisk utstyr og automatiserte løsninger. Til slutt vil jeg presisere at jeg bare ser på en liten del av det nettpatruljen jobber med. Noen av de arbeidsoppgavene som nettpatruljen bruker mye tid på, som innholdsproduksjon til sosiale medier og å svare ut chat er holdt utenfor. Jeg starter med å beskrive nettpatruljene litt mer inngående.

1.2 Politiets nettpatrulje

Den første nettpatruljen startet på Kripos i 2015, etter et mandat fra Politidirektoratet (POD) om å etablere politiets tilstedeværelse på internett. Da var det allerede en del politikontoer på sosiale medier, alt fra store politidistrikter til små avsnitt, alle med ulike mål, forståelse for sosiale medier og muligheter for å følge opp. Nettpatruljen Kripos startet med å opprette en Facebook-side, og deretter ble også andre plattformer testet ut. Man gjorde seg en del

erfaringer, og ga en anbefaling til POD om at politiet burde ha tilstedeværelse på internett og opprette flere nettpatroljer (Kripos, 2015). I 2018 besluttet POD at hvert distrikt skulle ha en nettpatrolje, og i løpet av året kom de på plass. Nettpatroljene har hele tiden hatt ulike forutsetninger å jobbe ut fra, både når det gjelder ressurser, kompetanse, organisering og ledelse.

Kripos har ledet an i arbeidet med å få politiets nettpatroljer på plass, både ved å teste ut metoder og gi anbefalinger til POD. Dette ble formalisert i 2022, da Kripos ble fagforvalter for politiets nettpatroljer. Fagforvaltning innebærer å drive metodeutvikling, koordinering og kompetanseheving for nettpatroljene og gi råd til fagmyndigheten, som er POD. Nettpatroljen Kripos er ikke lenger på Facebook og Instagram, men fokuserer på metodeutvikling og patruljering på steder som på Omegle, Reddit, Telegram og ulike gamingplattformer.

I disponeringsskrivet fra 2018 var det skissert to faser for politiets innsats på internett; Fase 1; Tilstedeværelse, som gjøres ved at nettpatroljene har sider på Facebook og Instagram. Dette kan sammenlignes med en politivakt, der politiet informerer til dem som vil høre på, og folk kan velge å kontakte politiet. Fase 2; Patruljering, har som mål å oppsøke folk på internett og kommunisere med dem. Det kan sammenlignes med en uniformert fotpatrolje på kjøpesenteret; noen forlater stedet når de ser politiet, andre kommer bort for å prate. Folk dro ikke til kjøpesenteret for å møte politiet, men mange stopper og slår av en prat når politiet sier hei. Kripos testet ut patruljering på internett i et prosjekt i 2020, og skrev en erfaringsrapport (Kripos, 2020) etterpå. Så ble patruljeringen tatt opp på mer permanent basis i 2021.

Det er en nettpatrolje i hvert distrikt. De er alle på Facebook og Instagram, og svarer på meldinger fra innbyggerne der. Til sammen besvarer politiets nettpatroljer ca 2500 meldinger hver måned, og disse henvendelsene gjelder alt fra hasteoppdrag til tips, råd og veiledning. Noen nettpatroljer har tilstedeværelse på andre sosiale medier også, som Snapchat, TikTok og YouTube. I de fleste distriktene er det et godt samarbeid mellom nettpatroljen og kommunikasjonsstaben for å følge opp de ulike plattformene. Det er også ryddet litt i de mange politikontoene som eksisterer, og man tilstreber en mer enhetlig profil for politiet på internett. Noen få distrikter har startet med patruljering på nett, spesielt på Discord og ulike gamingplattformer. Noen patruljerer også på Facebook, ved å være medlem i lokale grupper og poste innlegg der. Det er mangel på ressurser som gjør at ikke flere distrikter patruljerer på nett.

Nettpatroljene er i dag organisatorisk underlagt Forebyggende seksjon, og jobben de gjør har forebygging som et klart mål. De oppfyller to av de tre strategiske målene i politiets virksomhetsstrategi 2023-2025, ved både å sørge for tilgjengelige polititjenester og bidra til trygghet i det digitale rom (Politidirektoratet, 2023). Med tilstedeværelsen på sosiale medier, der politiet gir råd, viser fram glimt fra politihverdagen og forteller hvordan innbyggerne kan kontakte politiet, ønsker nettpatroljen å bygge tillit. Nettpatroljene har fått kritikk for sin «dansing på TikTok», og blitt beskyldt for å være useriøse og sette politiet i et dårlig lys. Nettpatroljene forsvarer disse innleggene med at dansingen gjør dem aktuelle og de får følgere. Kontoer med mange følgere kan benyttes til å nå ut med viktige budskap til mange mennesker på kort tid.

1.3 Oppbygning av oppgaven

Oppgaven består av seks kapitler. Dette er det første kapitlet, som tar for seg innledning, problemstilling og litt bakgrunnsinformasjon om politiets nettpatroljer. I kapittel to skal jeg presentere metoden jeg har brukt, som er tematisk analyse.

Kapittel tre er teorikapitlet. Det har jeg delt i to avsnitt, et om lokalsamfunn og et om lokalorientert politiarbeid. Under avsnittet om lokalorientert politiarbeid har jeg laget egne underkapitler om tillit og legitimitet, og trygghet.

Kapittel fire er oppgavens analysekapittel, hvor funnene blir drøftet opp mot teori. Dette kapitlet er delt inn i tre avsnitt, som har fått overskriftene lokalsamfunn, lokalorientert politiarbeid i digitale lokalsamfunn og trygghet.

Kapittel fem oppsummerer hovedfunnene i analysen, og kapittel seks avrunder oppgaven.

2. METODE

2.1 Semistrukturert intervju

Jeg valgte å bruke kvalitative, semistrukturerte intervjuer. Slike dybdeintervjuer er godt egnet når man vil få fram personers meninger, holdninger og erfaringer (Tjora 2017, s114).

Jeg laget en intervjuguide (vedlegg 3) på forhånd. Der skrev jeg ned spørsmål og temaer jeg ønsket å snakke med informantene om. Jeg laget noen spørsmål som jeg stilte til alle, og noen mer spesifikke spørsmål til den enkelte informant ut fra deres spisskompetanse. Jeg ville gi rom for at intervjuobjektene snakket fritt rundt temaene og ikke måtte holde seg til en streng mal. I semistrukturerte intervjuer kan forskeren bevege seg fram og tilbake i intervjuguiden, og må ikke holde seg til en fastlagt rekkefølge (Johannessen, Tufte og Christoffersen, 2016, s. 148). Jeg synes dette fungerte godt, og sørget for at jeg var innom alle de opplistede spørsmålene. Noen av intervjuene fortonte seg i perioder mer som en faglig samtale enn et intervju. Det kan henge sammen med at jeg kjenner informantene godt, og at noen av spørsmålene mine er ting vi diskuterer også i andre fora. Mot slutten av hvert intervju så jeg over intervjuguiden for å forsikre meg om at jeg hadde vært innom alle temaene. Jeg åpnet til slutt for at informantene kunne komme med innspill, ting de mente jeg hadde glemt, eller om det var noe de ville legge til.

Det var spesielt artig å oppleve at en av informantene fikk en aha-opplevelse underveis i intervjuet. Jeg kunne se at hen plutselig fikk flere perspektiver på det vi snakket om, og ble ivrig etter å snakke mer om det. Dette handlet om å betrakte communities på nett som lokalmiljøer. Selv fikk jeg flere aha-opplevelser, dog kanskje ikke så sterke som den nevnte informanten. Allerede i det første intervjuet fikk jeg noen nye tanker rundt politiets brukernavn ved patruljering på nett, som jeg også tok med meg videre i noen av de neste intervjuene.

Intervjuene ble gjennomført ved fysiske møter eller videomøter, og ett intervju ble foretatt på telefon. Alle intervjuene ble tatt opp, og opptakene er på mellom 28 og 56 minutter. Jeg benyttet Nettskjema.no (Universitetet i Oslo, u.å.), som er en nettside der man logger inn med Feide-bruker. En diktafon-app legger opptakene direkte inn på nettsiden. På den måten oppbevares lydfilene sikkert, uten at andre har tilgang til dem. Opptakene nummererte jeg 1-7

i den rekkefølgen jeg gjennomførte intervjuene. Oversikt over hvilket nummer hver informant har, oppbevares separat der kun jeg har tilgang.

Jeg transkriberte alle intervjuene selv. På den måten fikk jeg gjennomgått intervjuene grundig, fikk ideer og innspill til analyseprosessen og det minimerte sannsynligheten for feiltolkning av materialet (Nilssen 2012, s 47). Senere benyttet jeg den skriftlige teksten til å kode intervjuene og finne mønstre.

2.2 Informantene

Informantene mine er nøye utvalgt, og alle de som ble forespurt sa ja. Ved å intervju akkurat disse ansatte på Kripos og i Politiets Nettpatrolje, mener jeg å kunne belyse problemstillingen min på en god og bred måte.

Jeg valgte å intervju seksjonslederen på Kripos, Seksjon for tilstedeværelse på internett (STV), som er min nærmeste leder. Hen er drivkraften bak politiets nettpatroljer og bak Kripos' metodeutvikling for åpen tilstedeværelse på nett. Hen kjenner både historien bak det arbeidet som gjøres i dag og har mange tanker om videre utvikling for politiets digitale patruljering.

Jeg ville også intervju vaktlederen for patruljen på STV. Hen er med på å bestemme retningen for utviklingsarbeidet i patruljen og er samtidig inne i detaljene når det patruljeres. Jeg vet at hen har mange tanker om det arbeidet som gjøres, fra overordnet strategi og ned i den daglige driften.

For å få litt mer informasjon om selve patruljeringen på nett og erfaringer derfra, valgte jeg å intervju en av politibetjentene i patruljen. Hen har ikke jobbet så lenge på Kripos, men har bakgrunn fra forebyggende seksjon ute i et politidistrikt. Hens erfaring fra disse to fagområdene gjør at hen kan trekke paralleller og se sammenhenger, likheter og ulikheter mellom forebygging ute og patruljering på nett.

På seksjonen jobber det også en ekspert på sosiale medier. Hen gjør blant annet undersøkelser rundt forskjellige plattformer før patruljering, følger med på trender og gir patruljen verdifull

innsikt i kulturen på den enkelte plattform. Jeg ville intervjuer hen fordi hen kan mye om ulike communities på nett. Fordi hen ikke er politiutdannet regnet jeg også med å få litt andre perspektiver enn fra resten av informantene.

Det er ikke bare Kripos som patruljerer på nett. Noen av nettpatruljene i distriktene er på Discord, patruljerer på Facebook og gamer. For å få innspill fra distriktene, valgte jeg å intervjuer tre ansatte i politiets nettpatruljer;

I den ene nettpatruljen ønsket jeg å intervjuer faglederen. Hen har lang erfaring fra nettpatruljen og har tidligere jobbet ved forebyggende seksjon i et politidistrikt. Denne nettpatruljen er i dag den største nettpatruljen i antall ansatte, og de har testet ut tilstedeværelse og patruljering på ulike plattformer. Det var særlig nettpatruljens patruljering i lokale grupper på Facebook jeg ønsket å høre om.

Jeg ønsket også å intervjuer faglederen i en annen nettpatrulje. Hen har jobbet med nettpatrulje siden oppstarten i 2018 og har eksperimentert mye med ulike tilnærminger på nett. Denne nettpatruljen er den som har flest innkomne meldinger i chatten og er antakelig det distriktet med best notoritet på alt de foretar seg. Her var det nettpatruljens patruljering på Discord som var utgangspunktet for forespørsel om intervju.

Til slutt ønsket jeg å intervjuer en operatør i en tredje nettpatrulje. Hen drifter distriktets gaminginnsats, og har vært en ivrig gamer i hele sin oppvekst. Denne nettpatruljen har gjennom et forbildeprosjekt høsten 2022 sett på hvordan nettpatruljen kan samarbeide tettere med politipatruljene som kjører ute. Det var spesielt operatørens gaming med ungdommer, både heldigitalt og ved fysiske møter, jeg ønsket å intervjuer vedkommende om.

I dette utvalget på 7 informanter, har jeg to kvinner og fem menn. Aldersspennet er fra slutten av tjuårene til midten av førtiårene. Det er to som er sivilt ansatt og fem politifolk, fire av dem jobber på Kripos og tre ute i politidistriktene. Når det gjelder erfaring fra politietaten så er det også et spenn her, fra et par års jobbing etter endt utdanning, til bred politierfaring fra ulike tjenestesteder. Jeg har målrettet ønsket meg akkurat disse respondentene, fordi jeg tror de kan utfylle hverandre godt. Målet var å belyse lokalorientert politiarbeid på internett fra ulike perspektiver, og det tror jeg at jeg har fått til.

Jeg sendte ut en forespørsel til informantene på mail, med deres nærmeste leder på kopi. Jeg vet at politiet får mange henvendelser om å stille opp i ulike intervjuer med media, forskningsprosjekter og studentoppgaver, og ville få godkjenning fra lederne om at informantene kunne bli intervjuet i arbeidstiden. Alle sa heldigvis ja til det. I mailen forklarte jeg kort hva problemstillingen min er, og la ved informasjonsskrivet (vedlegg 2). Her presiserte jeg at jeg antakelig ikke vil greie å skrive slik at ingen skjønner hvem informantene er, og dette gjentok jeg også muntlig før intervjuene startet. Alle informantene signerte på samtykkeskjemaet på siste side i informasjonsskrivet.

2.3 Tematisk analyse

Braun og Clarke (2006) anser tematisk analyse for å være en egen metode innen kvalitativ analyse. Den beskrives som fleksibel, og spesielt godt egnet for forskere som er uerfarne nybegynnere - som meg selv. Tematisk analyse skal identifisere, analysere og beskrive mønstre i datamaterialet, og samtidig vise hvordan forskeren har forholdt seg i prosessen. Jeg skal nå ta for meg tematisk analyse litt mer inngående og fortelle hvordan jeg har gått fram.

Det finnes andre kvalitative analysemetoder som benytter tematisk analyse som et *verktøy*. De har da et forhåndsdefinert teoretisk rammeverk som analysen skal passe inn i. Tematisk analyse som *metode* er mer fleksibel, og kan brukes innenfor ulike teoretiske rammeverk, og også gjøre analyser med henblikk på ulike problemstillinger. Man kan bruke tematisk analyse til å belyse virkeligheten eller bare skrape litt i overflaten, skriver Braun og Clarke (2006). De påpeker viktigheten av å gjøre rede for den teoretiske plasseringen man har når man bruker teoretisk analyse. Med alle teoretiske rammer følger en del antakelser om dataene; hva de representerer i forhold til verden og virkeligheten, og dette vil man få belyst gjennom en god tematisk analyse hevder de. Tittelen på Eggebø (u. å.) sitt begeistrede blogginnlegg; «Tematisk analyse - metodeartikkelen som løyser alt», peker hen til fleksibiliteten i tematisk analyse.

Det er viktig at det endelige resultatet ikke bare sier noe om funnene, men også hva som ble gjort og hvorfor (Braun og Clarke, 2006). Dersom man ikke beskriver hvordan man har gått fram i analysen så er det vanskelig å vurdere forskningen og resultatene. Som Eggebø (u.å) skriver i bloggen sin så kan «ein stå i fare for å gje inntrykk av at ein berre har kokt i hop ei

historie frå sitt eige hovud, utan klare forskingsmessige prosedyrar». Forskeren vil påvirke resultatene, både i innhentingfasen og analysefasen. Det å ta høyde for dette, og beskrive hvordan forskeren både kan ha innvirket under intervjuene og i tolkningen av svarene etterpå, er sentralt. Ingen resultater i kvalitative analyser vil være fri for forskerens påvirkning, slik jeg skriver mer om i delen om forskerrefleksivitet.

Jeg har en deduktiv tilnærming i forskningen min. Deduktiv analyse kalles ofte forskerdrevet, fordi man koder og analyserer datamaterialet for å finne svar på et spesifikt forskningsspørsmål. Dette måtte jeg minne meg selv om mens jeg analyserte, for det dukket opp flere spennende temaer jeg hadde lyst til å ta tak i, men som var litt på siden av forskningsspørsmålet.

For å kode dataene skrev jeg ut hele datamaterialet mitt og leste gjennom noen ganger. Jeg forsøkte å finne et slags system ved å merke de ulike sitatene med farger, ettersom hva de representerte. Det ble svært fargerikt og ganske uoversiktlig, og dette skyldes at jeg aldri har gjort dette før. Jeg valgte da å benytte et analyseprogram for kvalitativ forskning; ATLAS.ti. Jeg vurderte at det var trygt å bruke et slikt program siden jeg ikke har personsensitiv eller taushetsbelagt informasjon i datamaterialet mitt.

I ATLAS.ti lastet jeg inn de transkriberte intervjuene og gikk gjennom dem på samme måte som jeg hadde gjort med utskriftene. Programmet ga meg mulighet til å merke ulike sitater og koble til koder. Målet er å organisere datamaterialet ved å gruppere informasjon på en måte som gir meg mening. En kode kan sammenlignes med en merkelapp, og jeg bestemte selv hva de forskjellige merkelappene skulle hete. Eksempler på noen av kodene jeg valgte var 'Kommunikasjon', 'Trygghet' og 'Relasjonsbygging'. Et sitat kan merkes med flere koder. Jeg lagde kodene mens jeg leste, slik at nesten alle utsagn ble kodet. Det ble nødvendig å gå gjennom datamaterialet på nytt, siden noen koder kom til underveis, og da måtte jeg sørge for at hele materialet ble kodet på lik måte. Jeg gikk gjennom materialet flere ganger, og til slutt sto jeg igjen med 28 ulike koder. Disse sorterte analyseprogrammet automatisk, slik at jeg kunne gå inn og se på alle utsagn med samme kode, for eksempel Relasjonsbygging. Jeg gikk da gjennom hvert utsagn, så om de passet til merkelappen Relasjonsbygging, slettet noen sitater fra denne koden og knyttet kommentarer til en god del av utsagnene. Etter en gjennomgang av alle kodene, oppdaget jeg at det var noen koder som overlappet hverandre. Da var det enkelt å justere på dette, flytte utsagn til riktige koder og døpe om noen koder. Jeg

endte med 22 koder. Koden med færrest utsagn hadde 4 sitater knyttet til seg, koden med flest hadde 92. Jeg var litt bekymret for den største koden, særlig at den skulle bli uoversiktlig med så mange sitater. Jeg ble beroliget da jeg så at de fleste utsagnene der også var knyttet til andre koder. Og så er det kanskje ikke så rart at den koden ble stor, når den het 'Lokalorientert på internett'. Jeg valgte å ha koden stående slik den var, for å minne meg selv om forskningsspørsmålet mitt.

Det neste skrittet i analyseprosessen var å finne temaer. Jeg tok utgangspunkt i kodene, og så hvilke koder som naturlig hørte sammen. Disse samlet jeg under kodegrupper i analyseverktøyet, og jeg måtte gjøre dette flere ganger før jeg ble fornøyd. Her sluttet jeg å bruke ATLAS.ti og gikk tilbake til analog gjennomgang igjen. Heldigvis ga analyseprogrammet meg mulighet for å skrive ut lister over alle sitater, sortert etter koder, så det ble ganske oversiktlig å jobbe videre med.

Nilssen (2012) og Tjora (2017) skriver begge om bruk av analyseprogrammer i kvalitativ forskning. De beskriver at noen forskere er skeptiske til bruk av dataprogrammer fordi man mener at det ikke gir det samme personlige engasjementet til materialet. Da er man redde for at teknologien skal gjøre at forskeren mister kontrollen over analysen. På den annen side kan teknologien fungere som en forskningsassistent, som bidrar til strukturering og lagring av data. Tjora (2017) forteller at han selv benytter dataprogrammer til deler av forskningsprosessen, og han mener det ligger et potensiale for kvalitativ forskning i gode dataprogrammer. Uansett er det viktig som Nilssen (2012, s. 135) påpeker; «Kvaliteten på forskningen er alltid avhengig av at du som forsker tar ansvar og behersker håndverket. Dataprogrammer kan aldri bli noe annet enn støtte i prosessen» Selv syntes jeg dataprogrammet var til stor hjelp under kodingen, og det var enkelt å finne fram til ulike sitater etterpå. Jeg satte meg ikke inn i hele analysedelen av programmet, og kan vel si å ha hatt en delvis digital og delvis analog analyseprosess.

Ved å se på kodegruppene opp mot forskningsspørsmålet, fant jeg tre temaer å se nærmere på. Innholdet i hvert tema ble justert flere ganger, det samme ble navnene. I Empiri – analysekapitlet skal jeg beskrive funnene mine nærmere, og jeg har valgt å gjøre det inndelt i de tre temaene jeg har kalt Lokalorientert, Lokalorientert politiarbeid i digitale samfunn og Trygghet.

2.4 Forskerrefleksivitet

Forskerrefleksivitet handler om at forskeren må være bevisst hvilket utgangspunkt og hvilken påvirkning hun har på forskningen. All kvalitativ forskning blir påvirket av forskerens engasjement for temaet hun forsker på. Det er umulig for forskeren å være nøytral og objektiv, og det er heller ikke noe mål at hun skal være det. Det viktige er at forskeren reflekterer over hvilken innvirkning hun har på forskningsprosessen; både posisjonen hun har i forhold til temaet det forskes på og hvordan eget engasjement påvirker forskningen. Forskeren må være åpen for å justere forforståelsen underveis (Tjora, 2017). «Refleksivitet er en erkjennelse av at all kvalitativ forskning er verdiladet og påvirket av forskerens subjektive, individuelle teorier» (Nilssen, 2012, s. 139).

Jeg har valgt å forske på det jeg jobber med til daglig, og har det Rachlew (2010) kaller en innside innside-rolle. Han beskriver fordeler og ulemper ved å være politi og forske på egen etat. Det positive er at jeg er godt kjent med feltet, faget og folkene. Jeg kan detaljer som det kan være vanskelig for utenforstående å se, jeg har et brennende engasjement for temaet og en egennytte av svarene jeg kommer fram til. «I kvalitativ forskning er nærheten en styrke» skriver Nilssen (2012, s. 137). Ofte ønsker kvalitative forskere å komme nærmere sine forskningsdeltakere for å få innsidekunnskap. Jeg har denne nærheten allerede. Det at jeg har kunnskap ut over det datamaterialet gir, kan gjøre analysen og tolkningen av dataene enklere. «Mye kunnskap om det aktuelle temaet er en fordel for å stille presise spørsmål, men kan også være en ulempe ved at man har med seg mange forutinntatheter» (Tjora, 2017, s. 236).

Utfordringen er altså at jeg bringer med meg forforståelse og antakelser inn i forskningen. Nærheten jeg har til nettpatroljene vil gjennomsyre både intervjuprosessen og analysen, og jeg vil ikke greie å forholde meg nøytral noe sted i arbeidet. Det er stor fare for at jeg blander sammen politirollen og forskerrollen, og dette kan gjøre resultatene mindre troverdige. Det er derfor viktig at jeg ser på min egen posisjon i forhold til alle ledd i arbeidet med oppgaven, fra utarbeidelse av intervjuguide, til formuleringer i den endelige rapporten. I intervjuene merket jeg godt hvordan det nære forholdet jeg har til intervjuobjektene påvirket samtalen mellom oss. Det ble kunstig å late som om vi ikke kjente hverandre fra før, og praten gled også enklere når vi snakket sammen slik vi pleier. Jeg syntes også det var en utfordring med analyseprosessen, hvor jeg måtte jobbe med meg selv for å ikke lete etter data som passet inn i min forforståelse. Det er lett at man er mer åpen for funn som støtter egne holdninger enn

funn som ikke støtter dem (Nilssen, 2012). Rachlew (2012, s. 147) avslutter sin artikkel med å si at «det hviler således et skjerpet ansvar på forskere som velger å forske på sine egne. Ikke først og fremst fordi de risikerer å formidle sitt subjektive syn, men fordi blikket som formidles gis vitenskapelig tyngde». I empiridelen har jeg derfor vist tydelig hvilke resultater som er framkommet i datamaterialet og hva som er mine analyser, slik at forskningen har større pålitelighet (Tjora, 2017).

3. TEORI

3.1 Lokalsamfunn

Oppgaven handler om lokalorientert politiarbeid på nett. Sentralt i dette står derfor ulike typer lokalsamfunn. Jeg starter med en kort beskrivelse av tradisjonelle lokalsamfunn og digitale lokalsamfunn, før jeg går over til å beskrive lokalorientert politiarbeid.

3.1.1 Tradisjonelle lokalsamfunn

Det finnes ulike definisjoner og oppfatninger av hva et lokalsamfunn er. I Store Norske Leksikon er definisjonen: «Lokalsamfunn er en betegnelse for sted og sosialt miljø innenfor et mindre område» (Kjølrsrud, 2023). Aarsæther (2016, s. 135) skriver at «Ein felles kjerne i oppfatninga er at lokalsamfunn handlar om trekk ved den samhandlinga som går føre seg mellom menneske som bur innafor eit geografisk avgrensa område.»

Lokalsamfunn kan forstås på forskjellige måter, alt ettersom hvilken tilnærming man har. Ofte legges det vekt på at lokalsamfunn er viktig for fellesskap, identitetsdannelse og sosial støtte. Man viser også til at lokalsamfunnene har ulike strukturer, formell og uformell kontroll og lover og regler. Noen fokuserer på samhandlingen mellom menneskene i lokalsamfunnet, andre på kommunikasjonsnettverk eller hvilke forbindelser lokalsamfunnet har til omverdenen. Haugen og Villa, (2016, s. 19) viser til Thuen og Wadel som skiller mellom lokalsamfunn og lokale samfunn. Lokale samfunn tar da for seg en beskrivelse av samfunnet uten å studere medlemmenes forhold noe nærmere. Når det gjelder størrelse på et lokalsamfunn så omtales alt fra små fiskevær til større byer som lokalsamfunn i litteraturen. Aarsæther (2016, s. 139) ser på ulike typer lokalsamfunn inndelt etter grad av institusjonalisering. Her har han definert 5 ulike typer lokalsamfunn, listet opp i en tabell; 'Lokalsamfunn=kommune', 'Bydelsorganisert lokalsamfunn', 'Lokalsamfunn med halvformell organisering', 'Lokalsamfunn med uformell organisering' og 'fragmentert «soveby»'.

Kritikk av lokalsamfunnsbegrepet er blant annet at man gjerne tilskriver lokalsamfunnet noen tidløse og kontekstuavhengige kvaliteter, og at det er noe nostalgisk i måten et lokalsamfunn fremstilles på. Det påpekes også at det er metodiske utfordringer i å definere hvilke

samhandlingspartnere som er relevante for hver enkelt. Avgrensning er en utfordring, ofte avgrenses lokal tilhørighet med geografi, mens man i praksis også kan være inkludert eller ekskludert som følge av sosial samhandling (Thuen 1997, gjengitt i Haugen og Villa, 2016).

For å oppsummere så kan kjennetegnene ved lokalsamfunn være at det er et geografisk avgrenset område der folk føler tilhørighet til området og de har felles forpliktelser og en felles forståelse av utfordringer. Dette innebærer at innbyggerne har en viss oversikt over hverandre og angår hverandre på forskjellige måter (Haugen og Villa, 2016, s. 18).

3.1.2 Online community, digitalt lokalsamfunn

I dagligtale bruker gamere og medlemmer av ulike sosiale medieplattformer uttrykkene 'community' eller online community', og så på norsk. Som med begrepet lokalsamfunn, er det heller ikke en definisjon på digitale lokalsamfunn eller online communities. Jeg har valgt å bruke begge begrepene litt om hverandre i denne oppgaven.

McMillan og Chavis (2016) sier at «et online community kan beskrives som en gruppe mennesker som samhandler med hverandre gjennom digitale plattformer, og som har felles formål, interesser og identitet.» De peker altså på hensikten med samhandlingen og at den skjer digitalt. DiRose (2021) beskriver at «et online community knytter folk sammen som vanligvis ikke ville hatt kontakt i den fysiske verden.», og er mer opptatt av hvordan man samhandler enn hvorfor. Han beskriver videre 6 ulike typer online communities, som for eksempel plattformer for læring, fanklubb-miljøer og sosiale medier.

Nettet er grenseløst, og brukere fra hele verden kan møtes på ulike sosiale medier. Globalt er det 4,7 milliarder aktive brukere på sosiale medier. De største sosiale mediene i antall brukere er Facebook, YouTube, Whatsapp og Instagram (Datareportal, u.å.). Kozinets har innført begrepet netnografi, som er etnografi på nett. Det handler om å samle inn og analysere data fra internett, for eksempel dialogen i et lukket diskusjonsforum, bruk av TikTok eller kommunikasjon på Snapchat, for å nevne noe (USC Annenberg, 2018). Feltstudiene fra små lokalsamfunn er flytte over til internett. Her er det mulig for enhver å møte folk fra hele verden med samme interesser som seg selv. Internett har også åpnet for ulike typer kriminalitet.

I boka Om natten lyser stjernene (Steen og Opedal, 2020) fortelles historien om Mats. Han satt i rullestol og tilbragte store deler av livet inne i leiligheten sin. Da Mats døde, dukket det opp ukjente mennesker fra hele verden i begravelsen. Dette var venner Mats hadde fått gjennom spillet World of Warcraft. Hans nærmeste var ikke klar over hvilket liv og hvor stort nettverk Mats hadde fått gjennom dette spillet, som jeg vil karakterisere som et typisk online community.

3.2 Lokalorientert politiarbeid

Lokalorientert politiarbeid handler om et desentralisert politi som samarbeider med lokalsamfunnet. Det kan betraktes som en motvekt til det reaktive, hendelsesstyrte og sentraliserte, og skal minske avstanden mellom politi og innbyggere. Idealet for lokalorientert politiarbeid er faste politifolk som jobber i et geografisk avgrenset område, der de er til stede uten at det nødvendigvis har skjedd noe og lytter til innbyggerne og deres behov. Det at innbyggerne kjenner «sine» politifolk, og lokalpolitiet kjenner innbyggerne, gir grunnlag for samarbeid til det beste for lokalmiljøet. Man bygger relasjoner mellom politi og innbyggere, som bidrar til å minske folks utrygghet i lokalmiljøet og øke tilliten til politiet.

Jeg er interessert i hva lokalorientert politiarbeid er, og om metoden kan brukes på digitale samfunn. I det videre skal jeg derfor kort ta for meg community policing og overføring av metoden til andre land, beskrevet i den fysiske verden. Deretter vil jeg si litt mer om hva som legges i begrepet lokalorientert politiarbeid på norsk, før jeg til slutt kommer inn på begrepene trygghet, tillit og legitimitet.

3.2.1 Community policing

Community policing startet i USA på 1960-tallet, som en løsning på problemet med økende kriminalitet og store motsetninger mellom etniske minoriteter og politiet. Målet med community policing er å styrke lokalsamfunnene til å kunne bekjempe og forebygge kriminalitet selv, slik at ansvaret for trygghet og kriminalitetsbekjempelse ikke er politiets ansvar alene (Skogan, 2006). Brogden og Nijhar (2005) påpeker at begrepet er uklart i praksis og at det ikke er mulig å finne en definisjon. Community policing brukes om alt fra en overordnet filosofi om et ansvarlig, samfunnsbevisst og transparent politikorps, til små lokale kriminalitetsforebyggende tiltak. Skogan (2006) er klar på at community policing ikke

handler om tiltak og programmer, men at det er en organisasjonsstrategi rettet mot beslutningstaking og kulturen i politiet. Skogan (2006, s. 28) hevder at det er en prosess snarere enn et produkt. Det er allikevel tiltakene som ofte blir trukket fram når man snakker om community policing, for eksempel Broken Windows, problemorientert politiarbeid, nabolagspoliti, og ulike former for politi og innbygger-relasjon.

Som flere forfattere påpeker, vil innføring av community policing medføre en kulturendring i politiet. Det er krevende å få politifolk til å skjønne konseptet og være villige til å jobbe på en annerledes måte enn å «fange tyver». Det er enklere å evaluere nedgang i kriminalitet, slik man gjør ved tradisjonelt politiarbeid, enn å måle på rettferdighet, tillit og effekt av publikum-politi-samarbeid. For å lykkes med community policing er man avhengig av å rekruttere politifolk som er motivert for å samhandle med innbyggerne skriver Parsons og Kremling (2021). De tar for seg community policing opp mot ulike kriminalitetsformer som narkotika, gjenger og hatkriminalitet. Der finner de at community policing kan være nyttig i bekjempelsen av mange ulike former for alvorlig kriminalitet.

Community policing er spredt til mange land. Det er ikke enkelt å innføre en så overordnet og inngripende strategi, og i alle fall ikke når samfunnsforholdene er svært forskjellige fra opphavet. Dette synes jeg er interessant siden jeg ser på det å implementere community policing til et helt nytt samfunn, nemlig det digitale. Jeg lurer på om vi kan trekke paralleller fra innføringen i ulike land, til innføringen av metoden på nett. Brogden og Nijhar (2005) har evaluert forsøk på å implementere community policing i ulike deler av verden, og har blant annet sett på land i Sør-Afrika, Asia og Øst-Europa. De konkluderer med at det ikke har vært vellykket. Ifølge forfatterne fungerer det dårlig å implementere community policing i lokalmiljøer som allerede har store utfordringer. Når lokalsamfunnet ikke er velfungerende i utgangspunktet, gjør det at metoden feiler. Bayerl m.fl. (2017) har tatt for seg community policing i Europa. De er langt mer positive. Forfatterne skriver at community policing må ta høyde for regionale, kulturelle, sosiale, og religiøse ulikheter mellom land, og noen ganger også innenfor landegrensene. De konkluderer med at community policing endres over tid, og at forskjellige land utvikler metoden i ulike retninger. Da er det altså ikke så rart at man ikke umiddelbart kan sette et likhetstegn mellom community policing og lokalorientert politiarbeid. Med andre ord har ulike land hentet inspirasjon fra community policing, men også tilpasset prosessen etter samfunnsforhold og gjort det til sitt eget. Nå skal jeg gå videre inn på hvordan dette ser ut i en norsk politikontekst.

3.2.2 Lokalorientert politiarbeid

I Norge bruker vi altså betegnelsen lokalorientert politiarbeid. Metoden blir som regel omtalt som proaktiv og forebyggende, og det handler om mer enn å rykke ut på oppdrag, avdekke lovbrudd og etterforske hendelser. Man ser for seg at politiet har en bred deltakelse i lokalsamfunnet; fra den generelle *byggende* innsats som handler om gode oppvekstvilkår og et velfungerende samfunn, på *forebyggende* arenaer der man bidrar til å styrke utsatte samfunnsstrukturer, til *kriminalitetsforebygging* rettet mot situasjoner og personer i risiko for å begå kriminalitet (Egge, et al. 2008). På små steder har lensmannskontorene i all tid vært et lokalorientert politi, med fokus på både proaktive og reaktive oppgaver. Lensmannen kan trekkes fram som et godt eksempel på et politi integrert i samfunnet. I de store byene har man, slik Bjørge og Carlson (1999) påpeker, forebyggende enheter som retter seg mot målgruppen barn og unge, og ikke nødvendigvis mot alle beboere i et lokalmiljø. De forebyggende enhetene har et klart proaktivt fokus, og deltar inn på ulike arenaer der barn og unge er. Man må altså ikke rette seg mot hele lokalmiljøet for å kalle innsatsen for lokalorientert politiarbeid.

Runhovde og Skjevraak (2018) tar for seg ulike lokale kriminalitetsforebyggende tiltak i Norge som i all hovedsak er rettet mot ungdom i risikozonen. For de fleste av dem, om ikke alle, kan man si at prosjektene har et personorientert fokus. Dette vil jeg si er typisk for det lokalorienterte politiarbeidet, at det kombinerer ulike forebyggende strategier, med både personorienterte og situasjonelle tiltak, for å bidra til å redusere kriminalitet og utrygghet i et lokalsamfunn.

Det er svært mange ulike måter å organisere lokalorientert politiarbeid på, og Lie (2015, s. 183-184) viser til fire kjennetegn som er felles for de fleste; Det første er at politiet må være godt forankret i lokalmiljøet og ta beslutninger på bakgrunn av sin lokalkunnskap. Deretter at publikum betraktes som en samarbeidspartner, som er med på å definere hvilke problemer det må tas tak i og involveres i arbeidet med å forebygge og bekjempe kriminalitet. For det tredje må lokalkunnskap ligge til grunn for kunnskapsbasert politiarbeid, altså at politiet benytter seg av lokalpolitiets kunnskap og erfaring i etterretningsanalysene. Til slutt kjennetegnes lokalorientert politiarbeid av at det i tillegg til kriminalitetsforebygging, også skal fokusere på innbyggernes trygghetsfølelse.

Det lokalorienterte politiarbeidet i Norge er ofte forankret i politiråd og SLT-samarbeid. Politirådet er et formalisert samarbeid mellom øverste ledelse i kommunen og lokalt politi, der hensikten er utveksling av kunnskap og samordning av innsats. SLT står for Samordning av lokale, rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak, og finnes i drøyt halvparten av norske kommuner. Det er en samordningsmodell som skal sørge for at forskjellige instanser i kommunen og politiet utfyller hverandre (Konfliktrådet, u.å.). Politiråd retter seg mot hele befolkningen, mens SLT i første rekke har fokus på barn og unge. Med nærpolitireformen (Justis- og beredskapsdepartementet 2014-2015) ble funksjonen politikontakt innført. Dette er en fast tjenesteperson som bidrar inn i politirådsarbeidet i kommunen og er kontaktpunktet for det forebyggende arbeidet.

Det settes ofte likhetstegn mellom lokalorientert politiarbeid og nærpoliti. Dette har kanskje blitt spesielt relevant etter innføringen av nærpolitireformen i 2015. Der kan vi lese at «Målet med reformen er et nærpoliti som er operativt, synlig og tilgjengelig, og som har kapasitet og kompetanse til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger, og sikre innbyggernes trygghet. Det skal utvikles et kompetent og effektivt lokalt nærpoliti der befolkningen bor.» (Prop. 61 LS (2014-2015) side 5). Mange ristet på hodet av ordet nærpolitireform, når reformen gikk ut på å sentralisere politiet i færre, men større, enheter. De undres over om vi fjerner oss fra det lokalorienterte politiarbeidet til fordel for kampen mot terror, eller om vi kan greie å ivareta begge deler. Utfordringen med å ha noen politifolk som jobber lokalorientert og andre operativt, beskrives blant annet av Parsons og Kremling (2021). De forklarer hvordan operativt politi, som nærmest er i krig med innbyggerne i kampen mot terror, kan ødelegge den tilliten som det lokalorienterte politiet har bygd opp.

For å lykkes med en lokalorientert tilnærming må politiet tenke langsiktig. Innbyggerne skal gå fra å være mottakere av polititjenester til å bli samarbeidspartnere i den lokale innsatsen for å forebygge kriminalitet og øke trygghetsfølelsen. Det kan ta tid for dem å forstå både sin egen og politiets rolle i dette, og da må politiet forklare og motivere til samarbeid (Lie, 2015, s. 217).

3.2.3 Tillit og legitimitet

Hensikten med lokalorientert politiarbeid er å forebygge kriminalitet ved å øke tilliten mellom politi og publikum. På den måten skaper man trygghet og forsterker politiets legitimitet (Gundhus, 2014, s. 188). Legitimitet vil si at innbyggerne har tiltro til at politiet utøver sin

rolle og oppfyller sine oppgaver på en god måte. Når innbyggerne akseptere politiets autoritet, lytter de til politiet og det vil være mindre behov for å gjennomføre politioppgaver med tvang. Dette gir et godt utgangspunkt for samhandling, som er en kjerneverdi i lokalorientert politiarbeid. Det er flere ting som virker inn på folks tillit til politiet, særlig hvordan politiet opptrer og utfører sitt arbeid. Dette kan betegnes som instrumentell tillit; hvor effektivt og kompetent politiet løser sine oppgaver, og prosessuell tillit; hvordan politiet behandler opptrer i møte med innbyggerne (Sunshine og Taylor referert i Thomassen, 2017). Det at politiet er tett på innbyggerne, integrert i lokalsamfunnet og åpent for samhandling, vil gi befolkningen større muligheter for kontroll av politiet (Lie, 2015, s. 183). Samtidig er det viktig for politiets legitimitet å opptre nøytralt, ikke-diskriminerende og rettferdig. Ifølge Bradford m.fl, sitert i Finstad (2018) er legitimitet et produkt av hvordan politiet behandler mennesker. Politiets kommunikasjon må bygge på dialog og høflig samhandling (Finstad, 2014). Det skapes en relasjonstillit i hvert møte mellom politi og innbygger, som kan bidra til å øke eller minske tilliten til politiet som etat. Det vil si at hvert enkelt møte mellom politiet og innbyggerne er viktig for tillitsbyggingen (Lie, 2015, s. 201). Hvert år gjennomføres en innbyggerundersøkelse, der noe av det man ser på er folks tillit til politiet. I Norge har politiet høy tillit i befolkningen, i 2021 svarte 80 % at de hadde ganske eller svært stor tillit til politiet (Politidirektoratet, 2022).

3.2.4 Trygghet

Lokalorientert politiarbeid har som mål å redusere folks frykt for å bli utsatt for kriminalitet og øke deres trygghetsfølelse (Lie, 2015, s. 183). Der den objektive tryggheten handler om risikoen for å bli utsatt for kriminalitet, handler den subjektive tryggheten om hvor trygg befolkningen føler seg (Holmberg, 2014). Det snakkes om trygghetens paradoks; befolkningen aldri har vært tryggere enn nå, men opplever samtidig større utrygghet (Lie, 2015, s. 189). I politimeldingen (2019-2020) kommer det frem at politiets tilgjengelighet og tilstedeværelse kan bedre folks opplevde trygghet (Justis- og beredskapsdepartementet, 2019-2020). Når det gjelder tilstedeværelse så ser vi stadighet i den offentlige debatten at det etterlyses mer synlig politi. Lie (2015, s.192) viser til forskning som konkluderer med at synlig politi ikke nødvendigvis har innvirkning på folks opplevde trygghet. Hun siterer Finstad, som er opptatt av at det er *måten* politiet er til stede på som har betydning for hvor trygge folk føler seg. Dersom politiet er tilgjengelige og kontaktskapende, vil det kunne øke folks trygghetsfølelse. Hauge (2020) konkluderer med at nettpatroljen bidrar til å bygge relasjoner med innbyggerne gjennom sosiale medier. Årets innbyggerundersøkelse forteller at

synlig politi på internett oppleves som nesten utelukkende positivt (Politidirektoratet, 2023, s. 7). Det kan ha sammenheng med at 93 % av befolkningen føler seg meget eller ganske trygge i området der de bor, mens bare 71 % opplever trygghet når de bruker digitale plattformer. (Politidirektoratet, 2022, s. 16).

I norsk sammenheng blir altså community policing tolket som et fokus på tillit og legitimitet, samt folks opplevde trygghet. Dette skal jeg ta med meg videre til analysen min, hvor jeg nå skal se dette opp mot hva informantene fortalte meg.

4. EMPIRI – ANALYSE

Jeg skal se nærmere på funnene jeg gjorde under intervjuene. Først vil jeg ta for meg hva informantene legger i noen sentrale begreper rundt det å jobbe lokalorientert. Jeg skal vise hvordan jeg har identifisert to typer lokalsamfunn på internett der politiet driver lokalorientert politiarbeid; de kaller jeg digital-fysisk og heldigital. Deretter skal jeg se nærmere på hvordan politiet arbeider i disse digitale miljøene. Jeg avslutter med et avsnitt om trygghet, som er viktig komponent i lokalorientert politiarbeid. Jeg har valgt å gjengi sitater fra intervjuene, og drøfte ulike sider ved lokalorientert politiarbeid på internett knyttet til disse.

4.1 Lokalorientert

4.1.1 Tradisjonelt lokalorientert politiarbeid

Det første jeg spurte alle informantene om, var hvordan de definerte lokalorientert politiarbeid. Det er viktig å utforske ut hva informanten legger i et begrep som er så sentralt i prosjektet mitt. Jeg fikk mange reflekterte svar, og det er tydelig at informantene har god oversikt over hva tradisjonelt lokalorientert politiarbeid er. Det informantene sier sammenfaller i stor grad med litteraturen om lokalorientert politiarbeid. De legger vekt på det å nå ut til innbyggerne, samhandle med dem og skape trygghet:

I-1: «Når jeg tenker på lokalorientert politiarbeid så tenker jeg at det er et samspill mellom politi og publikum da. At publikum på en måte er med på et samarbeid. Så kan man diskutere hva slags samarbeid det eventuelt er. Men at man har dialog og at de er med på å løse problemet til en viss grad.»

I-7: «Lokalorientert forebygging handler om å skape trygghet og forebygge kriminalitet og styrke samarbeid med publikum. Og det handler om å ha den nærheten til publikum og samhandle.»

De fleste informantene var også opptatt av at lokalorientert politiarbeid retter seg mot geografiske områder:

I-5: «Lokalorientert politiarbeid er jo å treffe barn, unge og personer som bor i kommunen eller distriktet jeg jobber i.»

I-3: «*Altså politiarbeid tilpasset innbyggerne i det området vi er satt til å beskytte.*»

Jamfør de fire kjennetegnene Lie (2015, s 183-184) setter opp; desentralisert politi, samarbeid med lokalsamfunnet, lokal analyse og opplevd trygghet, er det kanskje det første punktet jeg savner at informantene snakker mer om. Ingen av dem tar opp at lokalorientert politiarbeid handler om å ha faste politifolk som er forankret i lokalmiljøet.

Til vanlig snakkes det om at nettpatruljene er desentralisert og lokal, fordi de er plassert i hvert sitt politidistrikt og ikke som en sentral enhet for hele landet. Vi skal allikevel huske at nettpatruljene stort sett sitter sentralt plassert på ett sted i politidistriktet, og ikke ute på hvert tjenestested. Selv om det omtales som en lokal forankring, vil jeg hevde at det i et lokalorientert perspektiv *ikke* er det.

Jeg synes informantene trekker fram mange sider ved lokalorientert politiarbeid som gjenspeiler faglitteraturen. De vektlegger særlig det å bygge relasjoner med publikum og øke deres trygghetsfølelse, mens de i mindre grad påpeker det lokale, desentraliserte politiet og lokal analyse som grunnlag for arbeidet.

4.1.2 Lokalorientert politiarbeid på internett

Informantene holder seg i stor grad til det fysiske politiarbeidet med geografiske grenser når de forklarer hva de mener med lokalorientert politiarbeid på internett;

Om å ha en fysisk forankring:

I-5: «*Det første som slår meg da, det er at det er veldig vanskelig uten gode samarbeidspartnere. Der er vi avhengig av kommuner og frivillige organisasjoner som har sine tiltak, og som kan sette oss i kontakt med hva nå enn det skulle være. Fordi det å nå ut lokalt på internett uten en forankring et sted, ja det blir ikke lokalt.*»

Om å nå ut til et fysisk lokalmiljø:

I-6: «*Jeg legger i det at hvis du ser at det er et problem på Tettstedet da, som vi kanskje kunne vært fysisk ute og drevet lokalorientert på, så bruker vi egentlig internett for å*

komme med det samme budskapet, eller noe av den samme effekten da, ved å vise synlighet og vise at politiet får med seg hva som skjer på Tettstedet.»

Det er to ting jeg ønsker å bemerke når informantene beskriver lokalorientert politiarbeid på internett; For det første at måten å utføre politiarbeidet på har tradisjonell tilnærming, men ved hjelp av internett. Det er altså ikke snakk om ny arbeidsmetodikk, men å bruke internett som et verktøy inn i det eksisterende rammeverket. Slik som den første informanten, som får hjelp av miljøarbeidere ute i det fysiske rom til å peke ut målgrupper som politiet kan ha dialog med på internett. Denne sammenhengen mellom det fysiske og det digitale skal jeg komme tilbake til. Det andre jeg legger merke til er at informantene fortsatt fokuserer på de geografiske distriktsgrensene. Det er kanskje ikke så rart at nettpatruljene i distriktene gjør dette, for det handler om å nå ut til distriktets dedikerte målgruppe. Noen av informantene fra Kripos, som ikke har de samme fysiske grensene å jobbe etter, satte også lokalorientert politiarbeid på internett inn i geografiske rammer:

I-7: «Sånn at for å treffe med lokalorientert forebygging på internett så må du kanskje knytte deg til spesielle områder da, om du har et spesielt politidistrikt som jobber opp imot... ja en ungdomsklubb som har en discord gruppe, eller et problemområde...»

Samtidig som informantene var opptatt av geografiske grenser, hadde de også perspektiver på hva et lokalsamfunn på internett kan være:

I-1 «Det er en plattform der det er en guppe mennesker, jeg vet ikke om du kan kalle det et samfunn. Jeg tenker at hvis man er på et sånt type samfunn over tid så kan man jo kanskje kalle det lokalorientert politiarbeid. Men det krever at man er der over tid da, vil jeg si. At man får til et slags samspill med publikum... Om vi er med å løse problemer som er på selve plattformen eller om det er i samfunnet.»

Her bærer utsagnene preg av at man ikke har testet ut dette i stor grad, men har noen ideer om hvordan lokalorientert politiarbeid på internett kan se ut. Akkurat dette er noe som har opptatt meg, og jeg skal ikke se bort fra at jeg kan ha bidratt til å farge informantenes meninger. Jeg har hatt samtaler med noen av informantene om dette temaet tidligere, når vi har diskutert videreutvikling av fagområdet. Dette fagfeltet utvikles i dialog mellom politi og sivile, der noen av begrepene som lokalsamfunn og forståelse av online community er i stadig endring.

Det skal jeg se på i avsnitt 4.2. Først skal jeg se litt nærmere på ulike former for lokalsamfunn på nett.

4.1.3 Digitale lokalsamfunn

I teorikapitlet har jeg vist at et tradisjonelt lokalsamfunn defineres som geografisk avgrensede områder der folk føler tilhørighet og har noe til felles. Digitale lokalsamfunn defineres ved at de knytter sammen folk som vanligvis ikke ville hatt kontakt i den fysiske verden.

Basert på informantenes refleksjoner ser jeg konturene av to typer lokalsamfunn på nett som nettpatroljene jobber opp mot. (1) Den ene typen samler brukere som på en eller annen måte har samme geografiske forankring. Det kan være ungdommer fra samme ungdomsklubb eller folk som bor i samme kommune. Årsaken til medlemskapet i det digitale miljøet henger sammen med hvor man bor. Sett i lys av kjennetegnene på tradisjonelt lokalsamfunn og digitalt lokalsamfunn, ligger dette samfunnet et sted midt imellom. Jeg har derfor kalt dette lokalsamfunnet for digital-fysisk.

Denne informanten snakker om hvordan politiet blir med i slike digital-fysiske miljøer, her om en Discord-server som brukes i forbindelse med et LAN¹ (LAN er et datatreff der man sitter fysisk sammen og kobler seg opp på felles nettverk):

I-5: «Det er jo en fysisk tilstedeværelse men med en digital vri, der vi skal se hvordan vi kan være med i den Discorden. Det starter med et fysisk møte, hvor vi går inn sammen med en fra den lokale forebyggende patruljen (...) Men vi må fysisk være med da, det er vanskelig for oss å gjøre det rent digitalt, hvert fall i gaming perspektivet da.»

Målet til nettpatruljen er å få innpass i Discord-serveren og være der over tid. På den måten møter de altså lokale ungdommer, men i et digitalt rom. Dette lokalmiljøet betegner jeg som digitalt-fysisk.

(2) Den andre typen digitale lokalsamfunn er plattformer på internett der geografien til brukerne ikke har noen betydning. Da snakker vi om brukere som danner digitale miljøer på

¹ LAN=Local Area Network

bakgrunn av felles interesser. Denne beskrivelsen stemmer godt med kjennetegnene til et online community. Her beskriver informantene det jeg kaller heldigitale lokalsamfunn på nett. Informanten fikk spørsmål om det finnes lokalsamfunn på nett.

I-2: *«Ja, hvis man definerer en plattform som et samfunn, så er det et lokalsamfunn, men det kommer litt an på hva slags plattform det er. Hvis du tar Reddit som et eksempel, så er det en ganske stor plattform, og så har du alle disse subredditene inni som fungerer som en slags mikrosamfunn... der hver eneste subreddit har sin egen kultur og sjargong og tematikk.»*

Hva er et digitalt lokalsamfunn?

I-3: *«Jeg ville jo sagt et sted hvor du kan føle en tilhørighet og et samhold da.»*

I-5: *Det er jo å snakke med og møte de samme menneskene på nytt, om igjen og om igjen, der de bruker mye tid. Man bruker gjerne mye tid rundt der man bor, men man glemmer at internett også er et sted, og mange bruker mye tid på internett. (...) Det går gjerne på kryss av flere plattformer og, men da gjerne en forankring, om det er en Twitch-kanal eller en spillserver eller hva det er.*

Felles for informantenes beskrivelser av heldigitale lokalmiljøer er at brukerne tilbringer mye tid på det aktuelle nettstedet, treffer mange av de samme menneskene, og bygger relasjoner over tid. Dette samsvarer med litteraturens beskrivelser av online communities.

De fleste informantene startet med å beskrive digital-fysiske lokalmiljøer når de ble bedt om å fortelle hva et lokalsamfunn på nett er. Det henger antakelig sammen med funnene beskrevet i forrige avsnitt; at informantene umiddelbart tenker geografisk forankring når de snakker om lokalorientert politiarbeid. Jeg hadde forventet flere svar om heldigitale lokalsamfunn, og stilte oppfølgingsspørsmål for å få informantene til å reflektere rundt det heldigitale. Jeg så at det gikk opp et lys for en av informantene når hen skjønnte hva jeg siktet til i spørsmålsstillingen min. Hen kom raskt med egne erfaringer med heldigitale lokalmiljøer:

I-5: «Det er jo menneskelige relasjoner jeg har bygd. Jeg er god venn med en politimann. Jeg har aldri møtt ham, men vi har pratet i 7 år og spilt sammen. Så selv om det ikke er geografisk lokalt så er det jo mennesker jeg kjenner bedre enn mine naboer.»

En annen informant snakker også om at det å føle tilknytning, er mer enn å bo på samme sted:

I-3: «Ja det er jo et interessefellesskap da, men jeg vet ikke hva hva man skal legge i lokalt. Det blir jo et definisjonsspørsmål. Noen av de er jo, ikke sant, det er jo globale grupper, som er folk fra Australia. Men det kan være lokalt det at man har en mye sterkere tilknytning der enn til de man møter på Prix.»

Informantene har beskrevet heldigitale miljøer på nett og miljøer som er en blanding av det fysiske og digitale. Sett hen til litteraturen, faller det jeg har valgt å kalle digital-fysiske lokalsamfunn litt utenfor definisjonen av både tradisjonelle lokalsamfunn og digitale lokalsamfunn. Men som Walquist (2021, s. 46) fant i sin masteroppgave: «Representerer nettpatroljen ikke bare en ny måte å drive politiarbeid på, men også et nytt lokalmiljø som ikke har de samme geografiske begrensninger som før?». Jeg velger å ikke trekke parallellene lenger, men omtaler miljøene som lokalsamfunn i det videre. I neste avsnitt skal jeg ta for meg hvordan politiet velger ut hvilke digitale lokalsamfunn de skal patruljere i.

4.1.4 Hvor skal patroljen?

Internett er et forholdsvis nytt sted for politiets forebyggende innsats. Det er lite erfaring å trekke veksler på, lærebøker om temaet eller kollegafellesskap å støtte seg til. I et slikt nybrottsarbeid er det allikevel viktig å ta noen begrunnede valg om hvor nettpatroljen skal:

I-7: «Jeg tenker at det blir enda viktigere for oss å gjøre den grundige jobben som må gjøres i forkant av at vi skal ut en plass. Fortsatt når vi jobber, så føles det ut som en viss tilfældighet hvor vi går ut hen. Og det må vi gå bort ifra. Jeg tenker at vi må forankre det i enda større grad og vi må ha flere som er flinke på internett enn det vi har i dag.»

Informanten setter fingeren på et sentralt tema for hele politietaten; Kunnskapsbasert politiarbeid skal ligge til grunn for den jobben politiet gjør. Det er ingen grunn til at dette ikke også skal gjelde politiarbeid på internett. Kunnskapsbasert politiarbeid handler om å innhente

informasjon fra ulike kilder, både i og utenfor politiet, foreta en analyse av tilgjengelig informasjon og dermed få et grunnlag til å prioritere politiets innsats. Målet er bedre ressursutnyttelse, og å gi grunnlag for prioriteringer og beslutninger om kriminalitetsforebyggende tiltak (Ratcliffe, 2016, s. 6).

I informantenes svar observerer jeg at det er et ganske skarpt skille mellom politidistriktene og Kripos når det gjelder hvordan nye plattformer og nettsteder blir valgt ut. Det er ikke så rart. Kripos driver metodeutvikling, med påfølgende kompetanseoverføring til distriktene. Det ligger derfor et større ansvar på Kripos når det gjelder systematikk i utvelgelsen og dokumentasjon underveis. En informant fra Kripos, som er sentral i undersøkelser rundt nye plattformer på internett, forteller:

I-2: «Jeg laget et slags scoringssystem som hadde noen kriterier som måtte oppfylles for at plattformen skulle være egnet. Noen av disse tingene er... først og fremst infrastrukturen, som handler om DM²s. Aktivitet blant norske brukere er vesentlig, hvis det ikke er nok norske brukere så er det vanskelig for oss å være der (...) Vi vil jo nå ut til mest mulig folk ikke sant, så da må du jo velge en som har litt brukere. Men husker jeg riktig så så vi på det som het skalerbarhet. Det handler litt om hvor langt kan vi gå med en plattform, hvor mye kan vi gjøre med en plattform på sikt. (...) Og så kriminalitet er det jo viktig at er på plass. Det må ikke, men det gjør jo en plattform mer interessant da. Og hvis det er flere enn ett kriminalitetsområde så er det jo enda mer interessant, for da kan vi jo... det spiller inn på dette med skalerbarheten, at man kan gjøre mer med den.»

Kripos driver patruljering og oppsøkende politiarbeid på nett. De har ikke et bestemt geografisk ansvarsområde. Metodene som utvikles i dag handler om å finne lokalmiljøer på internett der det er mulig å ha en lokalorientert tilstedeværelse. Stort sett dreier det seg om lokalmiljøer jeg har valgt å kalle heldigitale. Informanten scorer altså fire ulike faktorer, og kan på den måten sammenligne plattformer og se hvilke som er best egnet for politiets patruljering. De fire faktorene er infrastruktur, norske brukere, skalerbarhet og kriminalitet. To av faktorene handler om de tekniske mulighetene som ligger i selve plattformen, de to andre faktorene går på hvem som er til stede i lokalmiljøet og hva som foregår der. Kripos har gjort slike vurderinger av flere ulike plattformer. Flere av dem er av ulike grunner ikke egnet for

² DM=Direct Message

politiets patruljering. Det er altså ikke bare å dra ut på 'Det store internettet', som i det fysiske politiarbeidet må man ha en kunnskapsbasert tilnærming.

Noen steder er alle kriterier oppfylt, men så viser det seg at lokalmiljøene ikke er så godt egnet for patruljering allikevel:

I-4: *«I starten så jobbet vi jo med radikaliserings og voldelig ekstremisme som et klart bierverv i det vi holdt på med... og da var vi ikke stede men vi var opptatt av for eksempel 'Fedrelandet viktigst' som var en litt sånn høyre-radikal gruppe og 'Barnevernet må vi får helt fjernet', eller noe sånt. Og det er ganske sånn tilspisset lokalmiljø, det er ekkokammeret som ikke nødvendigvis ønsker å ha politiet der eller snakket med politiet eller høre hva vi mener om ting, selv om det er fakta. Og det gjør jo at det er lite egnet da, for lokalorientert tilpasning. Der tror jeg man mer må ha en sånn personorientert, der du plukker på enkelte agitatorer. (...) Men så ser du jo når vi har vært i problemområder både på Reddit og på Discord, med litt yngre publikum der det går an å påvirke og forme. Der de er store i kjeften men det går an å sette de på plass da, og prate med de og at de forstår at vi ikke er ute etter å ta de. Der tenker jeg at det er mye mer rom for å være en del av lokalmiljøet, og være en trygghet da, og tilgjengelig og tilstede... og over tid stå i det.*

Samarbeid med publikum er en nøkkelfaktor i lokalorientert politiarbeid. I eksemplene som informanten nevner er det tydelig at lokalsamfunnene ikke er interessert i å samarbeide. Slik jeg ser det har politiet to valg i en slik situasjon; fortsette å jobbe for å få til samhandling eller trekke den åpne tilstedeværelsen ut av gruppa. Her er det viktig å bruke en kunnskapsbasert tilnærming for å vurdere om det er så viktig å få dialog med disse miljøene at politiet skal velge å bruke ressurser på det. Det å trekke seg ut, betyr ikke at politiet ikke skal jobbe med miljøet. Det er jo ikke alle miljøer i den fysiske verden som ønsker kontakt med politiet heller, og det er fullt mulig for politiet å velge andre tilnæringsmåter enn et lokalorientert fokus.

Interessant her er sammenligningen mellom de digitale og de fysiske lokalsamfunnene i slike litt tilspissede situasjoner. Det er det en annen informant som problematiserer rundt også:

I-7: *«Utfordringa er jo at vi som politi ikke kan håndheve regelverket på internett på samme måte som vi gjør i gata, (...) og vi har jo i liten grad få testet ut det å gi pålegg*

og den type sanksjoner på internett, nettopp fordi at vi ikke greier å følge det opp i den andre enden. Og da vil det jo ikke ha den samme virkningen som om man hadde gitt et pålegg ut på gata... så det er jo en ting som forfølger oss og som er litt utfordrende for oss da, og som gjør at vi ikke vil ha den vil ha den samme respekten som politi på internett, fordi vi ikke greier å håndheve på samme måte som vi gjør fysisk.»

På internett fungerer lokalsamfunnene godt når alle ønsker å samarbeide. I det øyeblikket noen ikke ønsker å ha politiet inne i en server eller en gruppe, sitter de med mulighet til å utestenge politiet. Der politiet i det fysiske rom (med hjemmel i lov) kan ta seg inn med makt, er man på internett avhengig av hjelp fra tjenestetilbyder for å ta seg inn. Dette vil både være mer omstendelig og tidkrevende, i tillegg til at det varierer hvor god hjelp man får fra tjenestetilbyderne. Dette er faktorer som nettpatruljen må ta høyde for før de går inn i et nytt lokalmiljø. Man må ha tanker om hva man gjør hvis man ikke får tilgang og hvordan man følger opp ulike hendelser som kan skje på plattformen.

I politidistriktene er det helt andre rammer for nettpatruljene enn på Kripos, og utvelgelse av plattformer er også annerledes. Dette distriktet patruljerer i lokale grupper på Facebook. På spørsmål om hva slags grupper nettpatruljen går inn i:

I-6: «Hva skjer-gruppene, for disse kjøp salg gruppene, de er designet for kjøp og salg (...) Det er jo andre grupper som er sånn 'Pene bilder fra Tettstedet'. Ok, det er kanskje ikke pene bilder vi skal legge ut, men det er en stor gruppe og vi når folk. Og så lenge administrator synes det er greit så.»

Hvordan de velger hvilken gruppe de skal gå inn i, hvis det er flere i kommunen:

I-6: «Da tar vi den største. Ja for målet er rett og slett å nå flest mulig lokalt der og da.»

Slike lokale grupper på Facebook går inn under det jeg har kalt digital-fysisk lokalmiljø. Der når nettpatruljen ut digitalt til en gruppe med fysisk, geografisk forankring.

Et annet distrikt jobber mer mot fysiske gamingmiljøer, og informanten forteller hvordan målgruppa blir valgt ut av kommunen:

I-5: «Vernepleier og kommunen bruker noe som heter grønt, oransje og rødt nivå. Grønt nivå er gruppe oppfølging hvor det er da 20+ ungdom. Oransje er da 4-5 ungdom i små grupper. Og rød er personoppfølging. Så vi har vært med på en del oransje nivå-behandling da, som er innen enkeltindivider kommunen på en måte har plukket ut og jobbe med, som vi har vært med inn og forsterket. Så det er ikke vi som har selektert det, det er de. De vet hvem som har behov for det, og så blir vi med som en støttespiller.

I dette eksempelet snakker informanten om fysisk politiarbeid, der internett, altså gaming, brukes som en del av oppdragsløsningen. Dette er nybrottsarbeid og et spennende arbeid å følge framover. Her ser jeg flere paralleller til det arbeidet som lokale forebyggere gjør ute, der politiet bistår i oppfølging av ungdommer i risikozonen. Ofte vil tiltak som dette falle inn under personorientert forebygging. Jeg synes allikevel at beskrivelsen vitner om et strukturert samarbeid med kommunen, og at det er en lokalforankret tilnærming der også. Det er vanlig å benytte tiltak innen personorientert og situasjonell forebyggingsstrategi i kombinasjon med den lokalorienterte.

Nå som jeg har tatt for meg hvordan nettpatruljen finner nettstedet å patruljere i, så er det på tide å se nærmere på hvordan politiet jobber lokalorientert i digitale lokalsamfunn.

4.2 Lokalorientert politiarbeid i digitale lokalsamfunn

Jeg har beskrevet at jeg har identifisert to typer lokalsamfunn på nett der politiet jobber lokalorientert; digital-fysisk og heldigital. Nå skal jeg se nærmere på hva politiet gjør i disse to lokalmiljøene.

4.2.1 Digital-fysisk

Denne formen for digitale lokalsamfunn samler brukere som på en eller annen måte har en felles geografisk forankring. Det kan være ungdommer fra samme ungdomsklubb som har en felles Discord-server eller folk som er bosatt i samme kommune som er medlem av en lokal Facebook-gruppe. Ut fra informantenes beretninger, registrerer jeg to måter å jobbe lokalorientert opp mot slike digitale samfunn; (1) Den ene er at nettpatruljen når ut til en geografisk målgruppe gjennom sitt digitale arbeid. (2) Den andre er at nettpatruljen viser frem

det lokalorienterte politiarbeidet som gjøres av det fysiske politiet, ved bruk av digitale plattformer.

4.2.1.1 Arbeid digitalt mot en geografisk målgruppe

Her skal jeg se nærmere på lokalorientert politiarbeid ved patruljering i lokale Facebook-grupper, på Discordservere med lokal tilknytning og gaming med lokale ungdommer.

Patruljering i lokale grupper på FB.

Noen av nettpatruljene er medlemmer av lokale Facebook-grupper, for eksempel 'For oss som bor i Sted' eller 'Hva skjer på Tettstedet'.

I-3: «Der er vi med i sånne bydels grupper og der snakker man om å treffe lokalorientert igjen da. De gruppene er jo kjempestore ikke sant, fordi hvis du ser på sånne kjøp/salg-grupper eller bydels grupper og sånn, alle har lyst til å være med. Hvis noen har mistet katten sin eller hunden sin, så er det der de går for spørre, det er ikke politiet.»

I-6: «Vi er i utgangspunktet med i en i hver kommune.»

Nettpatruljen blir medlem i lokale grupper med sin egen Facebook-side. Da kan alle se at det nettpatruljen som kommenterer eller poster innlegg, og de har også mulighet for å gå via nettpatruljens side for å kontakte dem på Messenger.

Det er et skille mellom politiets medlemskap i disse lokale gruppene og innlegg som postes på nettpatruljens egen Facebook-side; Følgerne av 'Nettpatruljen Distrikt' har aktivt valgt å følge politiet. Medlemmene av 'Hva skjer i Sted' ble med i gruppa for å få vite hve som skjer i nabolaget, ikke nødvendigvis for å få informasjon fra politiet. Innhold som postes på 'Nettpatruljen Distrikt' karakteriseres som tilstedeværelse, mens aktiv deltakelse i en lokal gruppe betegnes som patruljering. Dette beskrev jeg som fase 1 og 2 i avsnitt 1.2 *Politiets Nettpatrulje*.

Det er enkelt for Nettpatruljen å bli medlem av lokale grupper, og ofte er tilstedeværelsen avklart med administrator. Denne informanten beskriver hva nettpatruljen gjør når de patruljerer i lokale grupper:

I-6: «Vi ser om det er ting vi kan like. Så er det bare et hyggelig bilde av en solnedgang så kan vi finne på å trykke på liker med vår politi-profil, som da egentlig bare viser at politiet er her og vi følger med.»

Mange vil oppfatte en tommel opp fra politiet som positivt, og folk setter pris på at politiet følger med. Her er det allikevel en ulempe, som jeg også skal komme mer tilbake til i avsnitt 4.3.2 *Overvåkning*, at noen kan oppfatte politiets medlemskap i lokale grupper som en form for overvåkning. Hver gang politiet kommenterer eller gir en tommel opp, får medlemmene med seg at politiet er der inne. Der er ikke nødvendigvis alle som setter pris på tilstedeværelse fra politiet. Andre kan oppfatte politiets engasjement som at politiet bryr seg, og det kan senke terskelen for at de tar direkte kontakt med nettpatruljen.

Informanten forteller videre om patruljering i lokale grupper:

I-6: «Eller så har du da disse som legger ut at sykkelen deres er savnet, og da kommer vi med en liten kommentar; å det var trist å høre, har du anmeldt dette her, og hvis du tar med rammenummeret så er sannsynligheten større for at kanskje politiet kan finne den igjen.»

Her kan nettpatruljen gi råd om politirelaterte hendelser, og det er det mange som setter pris på. Sykkeltjuverier, små ordensforstyrrelser og antatt rekognosering rundt boligen på nattestid er forhold som mange deler på lokale Facebook-grupper men unnlater å melde ifra til politiet om. Kanskje tenker de at de ikke vil bry politiet. Et annet eksempel på samspill mellom det fysiske og digitale vises i dette eksempelet her:

I-4: «Der har de jo et veldig godt eksempel fra Tettstedet, der noen melder om i 'Hva skjer på Tettstedet' at nå er det noen unger som står på brua og kaster isklumper og snø ned på bilene. Og det fanger nettpatruljen opp og sier 'Dette er interessant informasjon, vi har sendt en patrulje til stedet, fint om du ringer politiet neste gang du har sånn informasjon'. Og så fulgte de opp dagen etterpå, og sa at 'vi sendte en patrulje til stedet, vi fant de ungene det gjaldt og vi har snakket med foreldre og unger, og de har sagt at de lovet bot og bedring'. og da har du på en måte vært til stede både ute og på nett, og du har gjort litt sånn voksenopplæring på at når sånne ting skjer så må du si ifra til politiet.»

Her beskrives en potensielt svært farlig situasjon som skjer ute i det fysiske rom. Hendelsen blir omtalt i lokal Facebook-gruppe og plukket opp av nettpatroljen. Det er en fysisk politipatrulje som løser saken ute og nettpatroljen følger opp digitalt. Nå er det nok tilfeldig at nettpatroljen fikk med seg dette innlegget i lokal gruppe akkurat da det ble lagt ut, for de er stort sett ikke innom disse lokale Facebook-gruppene mer enn et par ganger i uka.

En informant kommenterte på det å vise fram at politiet også tar tak i småtingene og hverdagskriminaliteten:

I-1: «Jeg har lagt merke til at når politiet twitrer om at de har faktisk tatt seg tid til å bruke ressurser på for eksempel en person som har blitt frastjålet en sykkel (...) så har det vært veldig mange gode tilbakemeldinger fra publikum».

Selv om politiet bare gjør jobben sin, føler nok mange at politiets innsats overstiger de forventningen de har, og da er det lett å bli begeistret.

Nettpatroljen legger også ut innlegg på lokale Facebook-grupper:

I-6: «Men vi tar også legger ut egen informasjon lokalt. Vet vi at det har vært mange innbrudd på Tettstedet i det siste, så kan vi gå ut på den lokale Tettstedet-gruppa og skrive at 'vi opplever for tiden at det har vært et innbrudd, pass på og se etter naboens hus', og så komme med sånne generelle tips som man før bare gjorde på foreldremøter.»

Sentralt i teoriene om lokalorientert politiarbeid, står trygghet og det å samhandle med publikum for at de skal ta vare på sitt eget lokalmiljø. Når politiet går ut med informasjon om kriminalitet som skjer i nærmiljøet på denne måten, gis publikum mulighet for å følge spesielt godt med. Folk kan iverksette noen egne tiltak, som å skru på utelyset og lukke vinduer. Det er interessant å diskutere hvordan denne måten å informere om kriminalitet på, kan bidra til å øke folks utrygghet. På den ene siden får man vite om kriminalitet i nabolaget og kan iverksette egne tiltak. På den andre siden kan kriminaliteten plutselig føles veldig nær og mer overveldende. Selv om man ikke selv blir rammet, kan man føle seg som et offer fordi det blir så nært.

Nettpatroljen må hele tiden vurdere om de skal gå ut med informasjon om kriminalitet og eventuelt hvor og på hvilken måte. I lokale grupper som vi snakker om her, gis politiet muligheten til å nå akkurat de som bor i det rammede området. Da kan informasjonen bidra til økt tillit til politiet, fordi folk tenker at dette er nødvendig informasjon og føler at politiet bryr seg. Legges tilsvarende informasjon ut i svært store grupper, evt nettpatroljens egen Facebook-side, kan man få motsatt effekt; et budskap som når ut til mange men kun er relevant for noen få, kan oppfattes som støy. Her er et eksempel på en spisset målgruppe som nettpatroljen har henvendt seg til:

I-6: «Det var et problem med innbrudd i staller, på ridesentre i distriktet vårt. Da tenkte vi 'ok vi må informere disse ridesentrene' og så vi gikk inn i mange sånne heste-grupper som er lokale, sånn 'Vi som rir hest i Tettstedet'. Og så postet vi da innlegg om disse tyveriene, og 'pass på sånn og sånn, låse inn saler og', ja... og så var vi der en ukes tid for å ta oss av den responsen som eventuelt kom, også meldte oss ut igjen.»

En kortvarig tilstedeværelse i lokal Facebook-gruppe for å følge opp et spesifikt problem. I dette distriktet samarbeider nettpatroljen med andre instanser i politidistriktet for å holde seg oppdatert på nye trender og ting som skjer. Det gjør at de raskt kan gå ut til publikum og informere.

Jeg spurte hvordan innleggene i lokale Facebook-grupper blir mottatt:

I-6: «Veldig bra. Det er utrolig... folk kommenterer, folk deler og liker, og engasjerer seg, og vi ser jo at det når ut til ganske mange da.

En annen nettpatrolje legger ut informasjon i de lokale gruppene om at de er tilgjengelige;

I-3: «Vi pleier ofte å legge ut en post om at nå de neste 5 timene så sitter vi aktive her. Hvis dere vil bruke chatten til å spørre om noe generelt, eller kontakte oss på andre kanaler for å spørre spesifikt om ting du står i, så du bruke anledningen nå.

På denne måten viser nettpatroljen at de er til stede, og oppfordrer til kontakt. Dette kan senke terskelen for at folk faktisk kontakter politiet. Studien til Hauge (2020) viser at nettpatroljen legger til rette for å bygge relasjoner med publikum.

Patruljering i Discordservere med lokal forankring

Noen av nettpatruljene har patruljert litt på Discord. Det er et arbeid som er i startgropa, men de har allerede gjort seg noen erfaringer. Patruljeringen handler om å være inne på serveren og ha dialog med medlemmene, svare på spørsmål og kanskje komme med noen forebyggende budskap. Ett distrikt har spesielt brukt Discord i forbindelse med gaming. Da har de startet med et fysisk møte:

I-5: «*Typisk hvis vi har vært et sted fysisk, så vi vært med digitalt på Discord i ettertid.*»

Dette kan være ungdommer som politiet ikke møter så ofte fysisk ute på gata, og da er det et fint alternativ å kunne møtes digitalt. Et slikt fysisk møte, på en e-sportklubb eller et annet fysisk arrangement, kan gjøre det enklere å *finne* de serverne man ønsker å gå inn i.

Akkurat dette med å finne fram til aktuelle servere er en utfordring og noe politiet må se nærmere på. I dag melder nettpatruljen seg inn i de lokale serverne den får tilgang til, og sånn må det være i den utprøvningsfasen de er inne i. Senere, i et kunnskapsbasert perspektiv, må politiet prioritere hvilke miljøer man ønsker å nå og ha et klart mål med den kontakten som opprettes. Det at lokalorientert politiarbeid skal stimulere til samarbeid og relasjonbygging, betyr ikke at politiet skal knytte like tett relasjon med alle. Lokalorientert politiarbeid ute på gata har noen prioriteringer og det må vi også ha på internett. Den aller beste effekten av politiarbeidet vil vi antakelig få ved å kombinere lokalpolitiet ute og nettpatruljens ressurser; enten ved en felles innsats mot et konkret miljø eller at man fordeler lokalmiljøer slik at flere møter synlig politi, enten ute eller på nett.

I Discord-servere tuftet på en gaminginteresse, bruker nettpatruljen serveren for å avtale å spille sammen med ungdommene. Da kan de holde dialogen i gang på serveren mens de spiller, eller bytte til in-voice i de spillene som har den muligheten. Det å møte ungdommene på en plattform der de allerede bruker mye av fritiden, kan være en god måte å få i stand samarbeid og bygge relasjoner.

I-5: «*Ellers har vi vært på Discord mens vi har vært der fysisk, at vi har gjort ting litt sånn parallelt. Selv om vi er fysisk det betyr ikke at vi klarer å nå alle, fordi mange er sjenert. Mange vil heller vil prate oss med oss over Discord, og det er tekst eller chat*

da. At det er tryggere, for eksempel å spørre oss om å spille, så er det ikke alle som tør det fysiske.»

Barn og ungdommer i dag har vokst opp med sosiale medier og digitale hjelpemidler. De har andre måter å kommunisere på, enn oss som vokste opp før mobiltelefonen var oppfunnet. Vi må ta inn over oss at generasjonene benytter ulike kommunikasjonsformer. Kanskje er det det som skal til for å nå ut til et lokalmiljø, at vi tilstreber å møte dem på deres arena.

En annen nettpatrolje har forsøkt å finne lokal ungdom på Discord, uten å gå via fysiske møteplasser. De driver ikke med gaming, og har forsøkt å finne servere med annet fokus.

I-3: «Det er litt vanskelig å finne rene lokale grupper, som i tillegg skal være store nok til at man kan forsvare at man bruker tid der.»

Dette med størrelse på servere, altså antall medlemmer, var jeg inne på i avsnittet *4.1.4 Hvor skal patroljen?* Fordi nettpatroljene i de fleste sammenhenger jobber primærforebyggende, ønsker de å nå ut bredt. Akkurat dette har flere sider ved seg; for det første at et digitalt nettsted må ha et visst antall medlemmer for å kunne anses som et offentlig sted i juridisk forstand. For det andre så må man anta at brukernes dialog er mer intim og personlig jo færre medlemmer som er på serveren, og da blir det et spørsmål om hvilke samtaler politiet skal ha muligheten til å overvære. For det tredje så handler politiets tilstedeværelse på nett mye om tilgjengelighet; de vil vise at politiet er til stede og gi folk muligheten til å kontakte nettpatroljen digitalt. Skal man nå ut bredt med et slikt budskap, blir det et mål, i alle fall i et ressursperspektiv, å patroljere i noen få store servere i stedet for mange små. I et lokalorientert perspektiv tenker jeg at nettpatroljen kan forsvare tilstedeværelse i både store og små servere, så lenge målgruppe og hensikten med tilstedeværelsen er definert.

[Gaming med lokale ungdommer](#)

Det er flere av nettpatroljene som gamer med barn og unge. Dette er populært, og barna står i kø for å få testet sine gamingskills mot en ekte politimann. Det å finne lokalmiljøer å game med har vist seg å være vanskelig. På spørsmål om de er lokalorienterte når de gamer, svarer denne informanten:

I-6: «Men jeg ser at når vi gamer så er vi nasjonale. For vi har liten kontroll på hvem som følger med på oss og vi ønsker ikke å begrense det

I begrepet nasjonalt, legger denne informanten at nettpatruljen ikke retter seg mot et spesielt miljø i eget distrikt. En positiv faktor med å åpne opp for alle, er at ungdom i hele landet kan få bli med og spille med politiet. Det er et fåtall av nettpatruljene som gamer, så her kan man bidra til et tilbud som er uavhengig av hvor folk bor. Ifølge informanten er målet deres med gamingen tilgjengelighet:

I-6: «Det vi egentlig ønsker, er å senke terskelen for at ungdommen skal ta kontakt med oss hvis de har... enten hvis de har opplevd ting selv eller hvis de har tips eller informasjon de ønsker å dele med oss.»

Ser jeg på kjennetegnene til lokalorientert politiarbeid, så vil ikke gamingen som denne informanten beskriver kunne sies å være lokalorientert. Her er det ikke tenkt at gamingen skal nå en spesiell målgruppe eller legge grunnlag for et politi-innbygger-samarbeid ut over gamingen. Det kan være at barna oppfatter politiets tilstedeværelse som trygghetsskapende, det har jeg ikke noe grunnlag for å uttale meg om. Gaming er en knapp ressurs, og det bør foreligge et kunnskapsgrunnlag for å avdekke målgrupper. Det er denne informanten opptatt av:

I-7: «Du må jo ha en tanke med hva du skal inn og forebygge når det gjelder gaming. Jeg tenker det er fint at politiet skal være stede på gamingplattformer og game ut i distriktene og på ungdomsklubber og sånn, men det må på en måte være et formål med det da. Så ja til en viss grad så kan man jo se på det som lokalorientert forebygging, hvis du retter til deg mot en spesiell målgruppe.»

Noen steder har nettpatruljen gjort forsøk på å nå ut digitalt for å treffe lokale ungdommer å game med. Her har de laget et innlegg på egen instagram-konto for å nå ut lokalt:

I-5: «Selv om vi da har prøvd å poste ting på våre sosiale medier, som i teorien skal være lokalt da, for å komme i kontakt med folk som spiller i vårt distrikt, så har vi sittet igjen med folk på tvers av Norge. Så selv om man har en lokalorientert sosial medie så vil man fortsatt treffe... man treffer noen i distriktet, men så har de venner igjen som

sitter i andre distrikter. Mens hvis man klarer å ha lokale samarbeidspartnere, så er det mye mer målrettet, da klarer vi å treffe veldig lokalt.

Da erfarer nettpatruljen at det er enklere å opprette kontakt med et fysisk miljø og bli med i deres Discord-server:

I-5: «Vi har kommet inn i et lokalsamfunn nå faktisk (...) et LAN som har en Discordgruppe som de holder oppe mellom LANene, for å holde på ungdommen og kontakten de har (...) det er en ganske aktiv Discord kanal som er relativt lokalorientert fordi det er et stort LAN, men det er fortsatt såpass lite at det er ikke tilreisende fra hele Norge. Det er kun egentlig fra distriktet som kommer (...) og det ville jeg kalt et lokalt samfunn på nett, den Discordkanalen.»

Her møtes ungdommene fysisk på LAN og holder kontakten på Discord mellom de fysiske møtene. Ved å være med i denne serveren kan politiet avtale gaming med ungdommene og ellers være tilgjengelige for spørsmål.

Ett distrikt bruker gaming aktivt, og møter barn og unge i en kombinasjon av det fysiske og digitale. Noe av aktiviteten er knyttet opp mot en gamingklubb som kommunen driver, med en del ungdommer som har utfordringer. Her har nettpatruljen innledet et samarbeid med miljøarbeideren som driver klubben, og fått innpass:

I-5: «På denne klubben så er det et par ungdommer vi har kunnet følge opp ekstra da, digitalt, som jeg har spilt med litt sånn på deres fritid (...) Og det begynte jo med at vi var der fysisk, og bygde en relasjon.»

Den fysiske gamingen kan på mange måter sammenlignes med tradisjonell relasjonbygging på ungdomsklubb, slik politiet har gjort i alle år. Nå er bordtennisbordet, som jeg brukte flittig i mine dager som forebygger, byttet ut med gaming-PC'er. Dette eksempelet viser at det kommer godt med at informanten er en etablert gamer:

I-5: «Vi var der fysisk, og bygde en relasjon sånn sett. Det begynte egentlig med at jeg knuste en av de bedre guttene der i CS, i en 1-mot-1 konkurranse rett og slett. Og så gikk det en stund før jeg kom tilbake, Og så gikk det jo rykter om han politimannen som

kunne 'stompe på kids' som de sa det... altså eie de eller... knuse de. Da fikk jeg automatisk innpass der da. Jeg var sånn 'det er meg', også spilte vi et par ganger til, og så har jeg egentlig bare bygd på det videre (...) Det er veldig lett for oss å være med digitalt da. Og når jeg dukker opp der nå, så er jeg jo verdensstjerne, så du skulle tro jeg var Haaland eller... altså det det er liksom... de løper og skal ha klemmer og det er helt sykt.»

I denne kommunen har ikke politiet dedikerte forebyggere. Det kan se ut til at nettpatruljen har tatt på seg en arbeidsoppgave som tradisjonelt ville tilfalt lokalforebyggeren, når de besøker ungdomsklubben. For at arbeidet skal anses som lokalorientert, må kjennetegnene desentralisert politi, samarbeid med lokalsamfunnet, lokal analyse og opplevd trygghet (Lie, 2015, s. 183) være oppfylt. Det som mangler her, er først og fremst den lokale analysen. Den kan gi innspill til en overordnet strategi for hva lokalt politi skal gjøre, og hva som er nettpatruljens oppgaver inn mot et slikt ungdomsmiljø. Vi skal være forsiktige med å si at all form for relasjonsbygging er lokalorientert politiarbeid. Men bortsett fra mangelen på en lokal analyse, vil jeg si at nettpatruljen både er desentralisert, samarbeider med lokalsamfunnet og bidrar til økt trygghet. Det er vanskelig å gi noen klar vurdering når jeg ikke kjenner bedre til politidistriktet. Uansett ser vi at politiets tilstedeværelse blir godt tatt imot, og at nettpatruljen også oppfatter samarbeidet med ungdomsklubben som nyttig.

Når det gjelder gaming så kan det ses på som et enkelt verktøy for å underholde ungdommer, eller det kan benyttes mer strukturert for å nå 'de rette' ungdommene. Med dette mener jeg ungdommer som kunnskapsbasert tilnærming tilsier at politiet skal bruke tid på. Gaming er en knapp ressurs, både ved at det er få politifolk som spiller og at det er en tidkrevende aktivitet. Med et godt kunnskapsgrunnlag kan politidistriktet sette gaming inn i en mer overordnet strategi sammen med andre lokalorienterte tiltak politiet utfører i digital-fysiske lokalsamfunn.

4.1.2.2 Vise fram lokalorientert politiarbeid ute

Nettpatruljen er opptatt av å vise hvordan andre deler av politidistriktet jobber, og fremstille politidistriktet som ett politi. Ved å lage innlegg til sosiale medier, kan nettpatruljen fremheve det lokalorienterte arbeidet ute i det fysiske rom. Dette kan være å fortelle om mer overordnet samarbeid eller helt konkrete tiltak. Innleggene postes ofte på nettpatruljens egne sider, på Facebook og Instagram. Om innlegg på sosiale medier:

I-3: « Men at det at det er ansikter de kjenner igjen og steder de kjenner igjen og at vi beskriver problemstillinger som de kan kjenne seg igjen i... Det er det som gir rekkevidde, det er det som gir oppmerksomhet og det er det som gir et ønske om å kunne dele...»

Et distrikt jobber for å få politikontaktene til å lage innlegg rettet mot kommunen de har ansvaret for. Disse innleggene passer best i lokale grupper på Facebook, med Nettpatroljens side som avsender:

I-6: «Det hender at vi legger ut informasjon fra politikontaktene (...) det at politikontaktene kan få et litt sånn offentlig talerør til sin kommune, tenker vi er veldig greit. Det er klart, de kan møte opp på folkemøter og på foreldremøter og litt sånn, men da møter de bare en liten del av befolkningen, altså er det 100-200 stykker der så er det et bra besøkt kommunemøte. Men da har vi Facebook, og kan nå ut til noen tusen.»

Her kan politikontakten presentere seg, legge ut forebyggende budskap og fortelle om pågående saker i nærmiljøet. Det er ikke alle politikontaktene som ser nytten av å gå ut digitalt og lar være å benytte seg av muligheten. Andre politikontakter deler villig, og noen har også bedt om bistand fra nettpatroljen til å arrangere digitale foreldremøter. Nettpatroljen har forsøkt å få andre andelinger i distriktet til å bruke nettpatroljen aktivt også. Her om samarbeid med etterforskning:

I-3: «Ja, men det tar nok litt tid for de å skjønne formatet, og hvordan det kan brukes. For det er jo vårt ønske og, at de skal bruke våre kanaler til å legge fram lokale problemstillinger.»

For å få laget gode innlegg er nettpatroljen avhengig av samarbeid fra resten av politiet. Det handler om å få vite om ting som skjer, få bilder av ulike aktiviteter og gjerne la andre politifolks stemme bli hørt. Noen nettpatroljer har knyttet til seg Instagram-kontakter. Dette er politifolk som jobber ute, gjerne på patrulje, som oppfordres til å ta bilder fra egen politihverdag.

I-3: «Ja vi har noen som er ekstremt gode der oppe. De har et større ønske om å vise fram sitt arbeidssted og sin arbeidshverdag og, fordi de har ofte følt seg glemt i distrikts sammenheng.»

Noen Instagram-kontakter har tilgang til nettpatruljens Facebook-side og poster innleggene sine der selv. Andre sender inn bilder og tekst til nettpatruljen, som så står for publisering. Det er viktig at Instagram-kontaktene kjenner reglene og malene for publisering på politiets sosial medier. Det er litt blandede tanker om disse innleggene fra Instagram-kontaktene, her fra en av respondentene:

I-4: «Det kommer litt an på kompetanse nivået, både digitalt og lokalkunnskap. Hvis Instagramkontaktene klarer å skjønne hva som er behovet til lokalsamfunnet, samtidig som de skjønner hvordan digitale medier fungerer, så tror jeg det er veldig veldig bra. Du ser når det er Instagram kontakter som har tatt bilder, for du har sånn standard oppsett med en politijakke som det står politiet på ryggen, og så er det ett eller annet i bakgrunnen, en solnedgang eller en bil eller et eller annet. Så jeg er litt sånn lunken til det, fordi at jeg mener at de har ikke gode nok kunnskap til å være på Instagram... eller gjøre en forebyggende forskjell da.»

Lite ressurser gjør at nettpatruljen ikke har anledning til å lage alt innhold til sosiale medier selv. En del distrikter har også svært store avstander, så nettpatruljen og kommunikasjonsstaben er helt avhengig av et samarbeid med tjenestestedene ute. De må derfor ta til takke med de bildene som Instagram-kontaktene sender inn, selv om de kanskje ikke er helt hundre prosent. Dette er nybrottsarbeid, og det tar tid å få kollegaer til å skjønne formatet. Den siste informanten beskriver bildene som kommer fra mange Instagram-kontakter. Selv om bildene kanskje ikke er tatt med særlig tanke for forebyggende budskap, ser man at slike bilder kan slå godt an. Er det fin natur, en politihund eller et lokalt landemerke som folk kjenner igjen, så blir det ofte mye engasjement.

4.2.2 Heldigital

Denne formen for digitalt lokalsamfunn har medlemmer som møtes i en plattform på internett, på grunn av en felles interesse, uavhengig av hvor de bor. Internett er grenseløst, og man kan ha lokalsamfunn på internett med medlemmer fra hele verden. Dette kan for eksempel være en Discord-server, en subreddit eller en gamingplattform.

Studien min viser at det stort sett er Kripos som jobber lokalorientert i de heldigitale samfunnene. Kripos er ikke bundet av distriktsgrenser og har hele Norge som sin målgruppe. Patruljeringen på Reddit, i subredditen r/norge, er et eksempel på heldigital lokalorientert forebygging. r/norge ble valgt fordi den er den subredditen med flest norske brukere. Stor aktivitet blant norske brukere er et av kriteriene som ligger til grunn når Kripos velger ut hvor de skal patruljere, så vi i avsnitt 4.1.4 *Hvor skal patruljen?* Her forteller informantene om starten på arbeidet med Reddit:

I-7: Sånn som Reddit for eksempel, der har det i hvert fall ikke har vært noen politi tidligere. Så da skaper det store reaksjoner at politiet tramper inn og går inn i deres territorier, så det var jo litt sånn negativt i starten. Men så klarer man å etablere en tilstedeværelse, forklare hvorfor vi er der og hva som er formålet, og da blir publikum mer positiv til vår tilstedeværelse. De forstår funksjonen vår og hva vi faktisk er det for å gjøre da.»

Som en informant fra en annen nettpatrulje beskrev det, etter å ha fulgt med på Kripos' patruljering på r/norge fra sidelinjen:

I-5: «Mens nå har jeg inntrykk av at kommentarene som er politi-positive i større grad blir opp-votet og støttet av komunitiet og havner øverst på postene. At dere har klart å snu det... med å bygge relasjoner. Dere har bygd såpass relasjon og vært såpass tilgjengelig for en del folk at de føler seg hørt, sett og ivaretatt av politiet, helt tydelig mener nå jeg»

I starten var målet å bli godtatt og å få til samhandling og dialog. Da var det ekstra viktig å skjønne kulturen og sjargongen inne på subredditen.

I-4: «Jeg tenker at vi etter hvert har blitt gode på nettopp det som jeg sa, altså aktører, steder, kriminalitetstyper, forstå kultur, sjargong, hva som gjør at vi får kontakt og ikke.»

Når jeg trekker paralleller til tradisjonelt lokalorientert politiarbeid, så stanser jeg litt ved dette med å undersøke kulturen før politiet går inn i et lokalmiljø. Det vil selvsagt være et moment som hører inne under lokal analyse, men selv har jeg aldri vært med på å undersøke dette i et fysisk lokalmiljø, i alle fall ikke på en strukturert måte. Kanskje må politiet ha en mer ydmyk tilnærming på nett, siden de på mange måter er prisgitt et samarbeid med medlemmene der for å beholde tilgangen til subredditen? Ute på gata kan politiet i større grad 'kjøre på' med sin egen stil og forvente at innbyggerne tilpasser seg. I et innbyggerperspektiv høres det ut som om denne tilnærmingen som gjøres digitalt kan ha noe for seg, for å oppnå dialog, relasjon og tillit.

Etter å ha blitt akseptert på r/norge, var holdningen en annen:

I-1: «Vi ble litt mer akseptert da, de så at vi gjorde det de krevde av oss rett og slett. Sånn at vi kunne ha litt humor og vi kunne tulle og tøyse litt, men så hadde de også aksept for at vi som politi måtte komme med for eksempel forebyggende budskap om det vi jobbet med.

Et av de forebyggende budskapene som nettpatruljen kom med på r/norge handlet om deling av overgrepsmateriale på nett. Samtidig som politiet gjorde undersøkelser på andre subredditer og fikk stengt flere av dem, la nettpatruljen ut informasjon om aksjonen på r/norge. Målet var å opplyse om gjeldende lovverk og å få brukerne til å skjønne at nettet ikke er et lovløst sted. Dette kan påvirke dem som utøver kriminalitet på nett; at de oppfatter at det er en oppdagelsesrisiko, både for denne type kriminalitet og andre. Samtidig kan de lovlydige oppleve det som trygghetsskapende, at politiet er opptatt av gode lokalsamfunn uten kriminalitet. Som jeg viste til i teorikapitlet, kan dette igjen bidra til at innbyggerne får økt tillit til politiet.

Ut fra informantenes beskrivelser av heldigitale lokalmiljøer, ser jeg at det er utfordrende å drive lokalorientert politiarbeid her. Nettpatruljen opplever at det er få samarbeidspartnere i den heldigitale verden. Der man i det fysiske rom har en mengde offentlige samarbeidspartnere å spille på, er det svært få, om noen i det hele tatt, som er synlige på nett.

Dette henger antakelig sammen med at førstelinjetjenester gjerne har en geografisk forankring, som for eksempel barneverntjeneste og helsesykepleiere. I stedet for offentlige instanser, må politiet forholde seg til andre roller på internett. Som denne informanten beskriver:

I-4: *«Men på nettet da, så er vi mye mer prisgitt de som eier infrastrukturen vår, altså tjenestetilbyderne. Vi kan ikke gjøre noe på Instagram uten at Meta er involvert. Vi kan ikke ta bort en konto eller en gruppe eller et eller annet fordi at de forstyrrer ro og orden... det er det på en måte tjenestetilbyderne som må hjelpe oss med. Og der har vi en lang vei å gå.»*

Informantene beskriver at de tar kontakt med administrator før de går inn på en ny plattform:

I-3: *«Etter at vi har forklart hvilken rolle vi ønsker å ha, så er det det er bare ett sted vi ikke har fått innpass på Discord. For de skjønnte ikke helt hvorfor politiet skulle trenge å være der, og det kan jeg skjønne litt selv og. Men når vi forklarer hva vi ønsker og hvordan vi vil fremstå og hva vi er der for, så er de fleste veldig positive.»*

I-5: *«Vi må ha kontakt med voldsmonopolet før vi kan gå inn i Discord føler vi... ellers så er vi like 'mann i gata' som alle andre.»*

Informantene peker på noe viktig; det er ikke politiet som eier infrastrukturen. Det gjør de ikke ute på gata heller, men der er det allikevel enklere å ta seg inn et sted i forebyggende øyemed. Politiet spør for eksempel ikke senterlederen om lov til å gå en fotpatrolje på kjøpesenteret og er heller ikke avhengig av at han fysisk åpner døren for dem. Slik er det på nett, politiet må i mange tilfeller få tilgang av administrator for å patruljere på en Discord-server eller en subreddit. Dette gjelder selv om nettstedet av en viss størrelse anses å være et offentlig sted, og det derfor ikke skal være noen juridiske hindre for politiets digitale patruljering. Det kan se ut til at politiet er mer avhengig av samarbeid med enkeltpersoner og kommersielle krefter på internett enn de er i det fysiske rom. Når det gjelder etterforskning av straffesaker på nett så gjelder reglene i straffeprosessloven, og tjenestetilbyder kan pålegges å for eksempel utlevere informasjon om brukere til politiet.

Jeg undres over om dette behovet for samarbeid har noen innvirkning på hvordan politiet utøver polititjenesten på nett. Tyler (2004, s. 84) påpeker at politiets legitimitet er helt avhengig av at folk samarbeider, er lovlydige og følger politiets pålegg. Noen følger påleggene bare fordi de vet at politiet kan ty til tvangsmidler hvis de ikke gjør som de blir fortalt. Det er her nettet skiller seg fra det fysiske; der politiet i det offentlige rom kan reagere spontant, med for eksempel en pågripelse, er de på nett avhengig av å gå via tjenestetilbyder for å finne ut hvem brukeren er. Det at man er anonym på nett, i alle fall i noen grad kan skjule seg bak et brukernavn, kan bidra til at folk i mindre grad etterkommer politiets pålegg. Denne informanten snakker om hvilke muligheter politiet har på nett:

I-7: «Vi har jo ikke nok verktøy i verktøykassa per i dag, tenker jeg da. Og kanskje er det fordi at vi ikke har tolket regelverket godt nok, at vi kanskje hadde hatt mer å spille på egentlig, men at vi ikke har fått testet ut det i stor nok grad, men akkurat nå så tenker jeg at vi ikke står så sterkt når det gjelder det. For er det noen som begår lovbrudd så, ja selvfølgelig, til en viss grad så kan vi ettergå det, men når du er nede på påleggs... faget holdt jeg på å si, så kommer du ingen vei. Og da blir det jo på en måte litt sånn, ja da fortsetter folk sånn som de har gjort, for det blir tomme trusler fra politiet.

Hvis publikum sitter med inntrykket at 'politiet ikke kan gjøre noen ting', så kan det medføre at færre hører på politiet. Over tid kan dette gjøre at politiet mister legitimitet. Det kan være grunn til å studere dette nærmere, og se om manglende tillit til politiet på nett, over tid kan bidra til mindre legitimitet ute i det fysiske rom også.

Oppsummering

I dette avsnittet har jeg sett på hvordan nettpatruljen jobber lokalorientert. Først beskrev jeg tre typer jobbing som nettpatruljen gjør opp mot digital-fysisk miljøer; patruljering i lokale Facebook-grupper, patruljering i Discord-servere og gaming med barn og unge. For alle tre vil jeg påstå at nettpatruljens bidrag bør ses i sammenheng med øvrige innsatser i politidistriktet. Man ville antakelig være tjent med et noe mer strukturert samarbeid mellom nettpatruljen og lokale forebyggere ute. I et lokalorientert perspektiv vil jeg si at patruljering i Facebook-grupper og på Discord-servere oppfyller 'kravene' til å kalles lokalorienterte. Når det gjelder gamingen, så virker det å være vanskelig å finne aktuelle, relevante målgrupper. Her forsøker nettpatruljen ut ulike tilnærminger og driver således metodeutvikling på feltet. Jeg har også

sett på hvordan nettpatroljen jobber i heldigitale miljøer. Denne jobbingen er det stort sett Kripos som står for, og jeg har sett på deres patruljering på Reddit. Det kom fram at nettpatroljen greide å snu en skepsis til samarbeid ved å være til stede over tid. Jeg pekte også på utfordringen med at det er kommersielle krefter som eier 'infrastrukturen' på internett og at politiet er avhengig av et samarbeid for å kinne utføre forebyggende polititjeneste.

4.3 Trygghet

Innbyggernes opplevelse av trygghet står helt sentralt i lokalorientert politiarbeid (Lie, 2015, s. 184) Jeg vil derfor drøfte noen perspektiver rundt patruljering på nett, for å se om politiets digitale forebygging kan bidra til økt trygghetsfølelse – både på nett og ute på gata.

Denne informanten snakker om trygghet i det fysiske rom:

I-3: «Ofte så tror jeg det kan virke trygghetsskapende å se [innlegg på sosiale medier fra politiet]. For de aller fleste som ringer politiet får beskjed om at vi har ikke kapasitet, vi har ikke mulighet. Så jeg tror at det å legge ut bilder og innlegg, jo mer lokalt jo bedre, for å vise at vi er der, skaper trygghet.»

Dersom politiet lager innlegg om alle oppdrag de er på, med bilder fra voldsepisoder og ulykker, kan dette bidra til å øke folks utrygghet i stedet for å gi trygghet. Dette er informanten klar over. Men som hen sier i den forbindelse: «Jeg tror også at i det du velger å følge politiet, så skjønner du at du får ikke bare det søte og det gøye. Det er jo derfor folk leser VG og Dagbladet, fordi de vil se det som er vondt eller katastrofene og. Men det er klart, det er mange ganger vi har tatt vurderinger og droppet å legge ut ting fordi (...) det vil kunne skape såpass mye, kall det redsel eller frykt (...).»

Det har vært noen hendelser de siste årene der politiet har fått kritikk for innlegg som er delt. Ved å gjøre innholdsproduksjon på sosiale medier til en spesialistoppgave, og ikke noe alle politifolk driver med, ser vi litt færre av disse hendelsene nå. Ved å legge ansvaret for å publisere innhold til kommunikasjonsstaber og nettpatroljer, kan man bidra til økt profesjonalitet og dermed minske sannsynligheten for innlegg som ødelegger både tilliten til politiets og folks trygghetsfølelse. Det er selvsagt et diskusjonsspørsmål hvor stor skade ett

slikt innlegg kan gjøre når det gjelder folks tryghetsfølelse. Generelt får politiets innlegg på sosiale medier høyt engasjement og god rekkevidde.

Om politiets medlemskap i lokale grupper på Facebook:

I-4: «Og folk føler seg hørt og sett, og føler seg trygge da, i det fysiske lokalmiljøet. De føler seg jo ikke mer trygge på nett, men de liker at politiet er tilstede også i Facebook gruppa deres.»

Hensikten med å dele innlegg om politiets tilstedeværelse ute i det fysiske rom, er å vise publikum at politiet har en tilstedeværelse og bryr seg om lokalsamfunnet. Det handler altså mer om å dele at en politipatrulje har svingt innom Tettstedet, enn å vise hvilke oppdrag den har vært på. Innleggene kan deles på politiets egne sider, eller i lokale grupper på Facebook.

En informant sier om trygghet i det digitale rom:

I-5: «Så det å være et tilgjengelig politi i et sånt community, tror jeg er det som kan skape den opplevde tryggheten. (...) Bare det å være et tilgjengelig politi som har kapasitet og mulighet til å prate med enkeltindivider mer enn 2 minutter, og faktisk ha litt gode dialoger og bygge relasjoner med individer...»

Her setter informanten likhetstegn mellom politiets tilgjengelighet og innbyggernes opplevde trygghet. Jeg antar at de som har et greit forhold til politiet i det fysiske rom, antakelig vil være positivt innstilt til politiet på internett også. Men hva med de som har et mer anstrengt forhold til politiet, det kan være at de tolker denne tilgjengeligheten og tilstedeværelsen annerledes. Forskning på møter mellom politi og ungdom i det fysiske rom, viser at partene kan ha svært ulik oppfatning av hva dette møtet er. Jeg har selv jobbet ute og 'stoppet og slått av en hyggelig prat' med ungdommer. Jeg har tenkt at jeg bygger relasjon, mens ungdommene kanskje oppfatter situasjonen helt annerledes. Solhjell et al (2018) har intervjuet ungdommer som ligner de jeg jobbet med. Der kommer det fram at ungdommene oppfatter møtene med politiet som kontrollsituasjoner, der de antar at de blir stoppet på grunn av hvem de er og hva de har på seg. Vi skal derfor være forsiktige med å anta at vi vet hvordan innbyggerne opplever møtene med politiet, også på internett.

Denne informanten sammenligner trygghet i det fysiske og det digitale rom:

I-4: «Det som er den store forskjellen er jo at ute er folk vant til at vi skaper trygghet. Altså når vi kommer gående, når vi ikke kommer løpende med blålys, så er vi trygghet. Det å se at politiet er til stede ett eller annet sted, det gir trygghet. Mens på nettet så må vi hele tiden bygge opp den tryggheten og tilliten, for de er ikke vant til å se oss.»

Flere forskningsprosjekter viser at synlig patruljering ute på gata ikke nødvendigvis er trygghetsskapende (Lie, 2015, s. 193). For noen vil synlig politi være ensbetydende med at noe har skjedd, og publikum kan anta at det foregår kriminalitet på nettstedet fordi politiet er der. Politiets patruljering på internett kan altså bidra til å øke folks følelse av utrygghet i stedet for å trygge dem. Som ute i gata, vil måten politiet er til stede på ha betydning for folks trygghetsfølelse. Det å ha en forklarende politirolle er et ideal sier Finstad (siteret i Lie, 2015, s. 194). Jeg skal nå se nærmere på den skepsisen enkelte brukere møter politiet med, hvor de antar at politiet er på nett for å overvåke dem.

4.3.1 Overvåkning

Flere av informantene tar opp problemstillingen med overvåkning, altså at brukerne antar at politiet er på nett for å overvåke dem. En av informantene beskrev det som ‘sharking’:

I-5: «Det blir jo egentlig helt på samme måte som man ser i Sted. Det er en tilbakemelding som kom fra Sted bydel, at det var mye sharking; politiet kjørte gjennom gatene, glante på dem og kom ikke ut av bilen og snakket med dem. Det er inntrykket mitt... at det var det inntrykket Reddit fikk av Kripos når Kripos kom med sin bruker på Reddit. At det egentlig var sharking, at politiet var her for å se, men ikke prate med dem.»

En annen informant tar opp det samme problemet, og sammenligner patruljeringen med at politiet står i skateparken og ser på ungdommene som er der:

I-3: «Så er det litt sånn «når er dere ferdig med å se på» liksom. «Kan dere gå nå», fordi man føler seg litt overvåket (...), man må bygge opp en tillit over tid da, for å

kunne, ja politiet skal være delaktig i det lokalsamfunnet, og ikke bare sitte på en sånn høy barkrakk på sidelinjen og se på.»

Denne følelsen av overvåkning skyldes at brukerne ikke er vant til å møte politiet på nett. Da er det vanskelig å skjønne hvorfor politiet kommer akkurat *hit*, særlig hvis det ikke har skjedd noe spesielt på nettstedet. Brukerne kjenner sin subredditt eller server, og har kanskje en klassisk tankgang rundt det at politiet bør være der kriminaliteten skjer. På den ene siden kan man si seg enig i dette. Politiet skal avdekke og etterforske lovbrudd, og for å få til det så må de oppsøke steder der det skjer kriminalitet. På den annen side så handler det om valg av fremgangsmåte. Det vil være lettere å finne kriminalitet på nettet hvis man patruljerer skjult og ikke tilkjennergir at man er politi. Dette møter også nettpatruljen på ulike plattformer. Her forteller informanten om forventninger de møter:

I-7: «De tror nok at vi overvåker alle typer aktiviteter, og at vi kan følge med på alt.»

I lokalorientert forebygging er målet en åpen tilstedeværelse for å komme i dialog med folk, og hovedhensikten er ikke å avdekke lovbrudd. Kanskje er det i denne sammenheng best å patruljere i et miljø der det ikke skjer særlig mye kriminalitet, nettopp for å få ro til å snakke med folk og være en trygghetsskapende faktor.

4.3.2 Forventninger, tillit og relasjonsbygging

I det å ha tillit til politiet, ligger det at innbyggerne har noen forventninger til politiet (Larsson, 2010, s. 7). Ved å innfri folks forventninger, og vise at man bryr seg, kan politiets digitale innsats bidra til at tilliten til politiet øker. Dersom folk har høy tillit til politiet, er terskelen for å ta kontakt med politiet lav (Runhovde, 2010, s. 189). Målet er til slutt å oppnå en bedre relasjon med publikum og minske avstanden mellom politiet og innbyggerne, som er et av kjernepunktene i lokalorientert politiarbeid. Jeg spurte informantene om hvilke forventninger de møter når de patruljerer på nett:

I-3: «Jeg tror liksom folks forventninger... det virker nesten som de er dekket ved at vi er der. At vi på en måte allerede har overgått forventningene de hadde.»

I-7: « *Jeg sier det som det er da... jeg tenker jo at publikum har en forventning om at vi i større grad er på internett enn det vi faktisk er.* »

Ut fra dette kan det virke som om innbyggerne er fornøyde med politiets tilstedeværelse i dag, men at de ikke har oversikt over hvordan politiet jobber. Det er noe som vil bli klarere den dagen det lokalorienterte politiarbeidet utvikler seg, og man finner bedre måter å samarbeide med innbyggerne på. Et samarbeid skal fungere begge veier, altså at politiet har tillit til, og deler informasjon med innbyggerne, på samme måte som innbyggerne deler informasjon og hjelper politiet. Når tiden går og samarbeidet utvikles, blir det mer transparent, også hvor og hvor ofte politiet er på nett. Da kan det hende at folk har et grunnlag for å stille større krav til politiet. Det er jo dette samarbeidet vi ønsker å oppnå, der politiet og innbyggere står sammen om å skape tryggheten på nett

Jeg spurte informantene hvordan de ser på tillit og relasjonsbygging på nett:

Om å bygge tillit på Discord:

I-3: « *Til å begynne med så var det veldig sånn skepsis som 'nå er politiet her' og så får du liksom 14 smultring-gifer og sånne ting som liksom er sånn super generisk. Men etter hvert så var det sånn at vi fikk våre egne kanaler da, på disse serverne, som het 'spør politien' eller sånne type ting. (...) Også etter hvert så ble det sånn 'nå er politiet her igjen' og så ble det flere og flere spørsmål etter hvert. Samtidig så hadde kanskje ikke du gått og lagt livet ditt i hendene til noen du møtte for første gang du heller... håper jeg.* »

På samme måte som relasjonbygging tar tid ute i det fysiske rom, tar det også tid på nett. Men det er ikke bare å ta tiden til hjelp, forskning viser at det er politiets opptreden i møte med innbyggerne som er mest sentralt for politiets tillit og legitimitet i befolkningen (Runhovde, 2010).

I-3: « *For de som bruker oss da, så skal det være hyggelig, at du skal føle deg ivaretatt og sett og hørt. Og den delen der tror jeg vi klarer å ivareta veldig mye bedre enn operasjonssentralen.* »

Kanskje greier nettpatroljen å skape bedre relasjon enn for eksempel operasjonssentralen. Det kan skyldes at nettpatroljen *har* bedre tid enn andre instanser i politiet, men det kan også skyldes at de *tar seg* bedre tid. Det er et økt fokus på innbyggerstemmen, det vil si publikumperspektivet på hva politiet er og gjør. Med et slikt fokus framover kan flere deler av politiet måtte vurdere sin publikumskontakt, og se hvordan de kan bidra til å skape bedre tillit til publikum.

4.3.3 Brukernavn

Underveis i det første intervjuet fikk jeg en aha-opplevelse. Informanten snakket om forskjeller ved å jobbe som fysisk og digital forebygger. Vi kom inn på dette med relasjonsbygging, der hen med en annen etnisk bakgrunn hadde noen fordeler da hen jobbet i et multikulturelt område:

I-1: *«Jeg tror absolutt det ga meg et godt utgangspunkt da jeg jobbet ute. Fordi mange innbyggere har visse forventninger politiet, og når de så meg så tenkte de at hen forstår kanskje, fordi hen har den samme kulturen. Og det er kanskje ikke like enkelt å få utnyttet det når jeg sitter bak skjermen, fordi de ser ikke meg som person når de ser [PolitiKripos1].»*

Nettpatroljene har brukernavn som starter med Politi og deretter angir distrikt. På de plattformene der det er aktuelt å opprette flere brukere per distrikt er det det også et tall i brukernavnet. På Kripos heter brukerne PolitiKripos1 og PolitiKripos2, og det fungerer slik at flere operatører benytter seg av den samme brukeren. Informantene er ikke enige i om det er en fordel å personifisere brukernavnene eller ikke:

I-7: *«Hva er det folk tar kontakt med politiet for, det er jo kanskje personlige ting eller noe de virkelig lurer på da... der de kan ha lyst til å ha kontakt med noen spesielle og kanskje har lyst til å ha kontakt med den samme personen neste gang. Så ja, jeg tror absolutt at man kunne tjent på å bruke navn.»*

I-4: *«Jeg tror ikke at vi klarer å følge opp... For det første så tenker jeg at hvis vi hadde hatt en som het PolitiKriposLone når du holdt på, så hadde det vært bra når du holdt*

på, men så fikk du andre oppgaver og da er ikke Lone der lenger. Men hvis vi har PolitietKripas og vi har fått en god relasjonen til Lone som svarte på den profilen, så er det ok når da NN kommer i del 2 og tar over relasjonen.»

Som en gammel lokalforebygger tenkte jeg umiddelbart at PolitiKripasLone kunne vært et mer personlig brukernavn som ville innby til dialog og relasjon. Da kunne Informant 1 utnytte sitt etniske utseende i noen sammenhenger, og jeg at jeg er kvinne i andre. Utfordringen med utskiftninger, som informanten over nevner, ser man jo også ute i lokalmiljøene, for eksempel når det kommer en ny politikontakt i kommunen.

Jeg velger å se mot forskjeller mellom fysiske og digitale lokalmiljøer for å se nærmere på spørsmålet om brukernavn. Det slår meg at relasjoner på nett er veldig annerledes enn ute. Særlig at man i så stor grad kan være anonym på nett. En person kan operere med forskjellige brukernavn på hver plattform, og det er også mulig å bytte brukernavn. Da er det heller ikke sikkert at informanten med annen etnisk bakgrunn har samme fordel i det digitale rom. Hen kan jo ikke vite når det er lurt å spille på landbakgrunn og ikke, når ingen andres brukernavn avslører bakgrunn.

Akkurat dette med å bytte brukernavn var informanten som er ekspert på sosiale medier opptatt av. Skal alle i nettpatruljen ha egen bruker så blir det veldig mange brukernavn, og lettere for folk å utgi seg for å være politi på nett. Det blir vanskelig å verifisere alle brukerne og noen kan utnytte dette til egen fordel. I dag er det flere av politikontoene som er verifisert som politi av tjenestetilbyder/administrator, som gjør at folk har en trygghet i at det er 'ekte politi' de snakker med.

Jeg har vært inne på hvor viktig det er å kjenne til sjargong og kultur på de ulike plattformene. I spørsmålet om brukernavn viser det seg at det er noen uskrevne regler om dette:

Hvordan personlige brukernavn blir mottatt på nett:

I-2: «Jeg tror de hadde syntes det var morsomt(...) Det hadde blitt så personlig... jeg vet ikke om personlig er rette ord men... Jeg tror de hadde memet veldig om det... tullet veldig med det. Det trenger ikke være en dårlig ting det, nødvendigvis. PR er god nesten uansett.»

Nettpatroljene er ikke redd for å by på seg selv, og hadde stått i det å bli ledd litt av. Men det hadde samtidig vist at politiet ikke skjønner kulturen, og det vil man ikke være bekjent av. Så da legger jeg mine gammelmodige tanker på hylla, og konkluderer med at brukernavnene nok er gode som de er. Ja, det kan i noen sammenhenger oppfattes mindre personlig, og at det i noen sammenhenger gir et dårligere utgangspunkt for dialog. Fordelene er at det er enklere å verifisere kontoene, som gir en trygget i at det er politiet man snakker med. Samtidig er det mindre sannsynlighet for falske politikontoer og man sliper å administrere kontoer ved utskiftninger i nettpatroljen.

I-4: «Vi har eksempler der de spør 'er NN på jobb i dag for hen gamet vi med sist'. Så du har jo den effekten også, selv om du ikke heter det i profilen din. Det er jo litt sånn som når vi kommer med en politibil, så står det ikke Lone på utsiden.»

Det at brukernavnene ikke har med operatørens fornavn eller lignende, betyr altså ikke at politiet ikke kan være personlige på nett. I ulike typer kommunikasjon kan operatørene bruke sitt eget fornavn, som allerede gjøres i dag når nettpatroljene svarer i chat og ved gaming.

Oppsummering

Sentralt i teorien om lokalorientert forebygging står trygghetsbegrepet. Det handler om folks opplevde trygghet, altså hvor trygge de føler at lokalmiljøet deres er. I dette avsnittet har jeg tatt for meg noen sider av dette med trygghet, ut fra informantenes innspill. Jeg har sett på hva informantene sier om trygghet, tillit og relasjonsbygging, og diskutert overvåkning og brukernavn. Min refleksjon er at det er lett å sette likhetstegn mellom tilgjengelighet og trygghet, tillit og trygghet, relasjonsbygging og trygghet. Ja, når forholdene ligger til rette for det, vil alle disse tingene kunne gi innbyggerne økt trygghetsfølelse. Men her er det mange faktorer som kan spille inn. Tidligere erfaringer med politiet for eksempel, eller faktorer ved situasjonen eller personen. Der noen blir tryggere av å se innlegg fra politiet, kan andre oppfatte det som utrygt. Nettpatroljen ønskes velkommen med åpne armer inn i en Discord-server, samtidig melder noen seg ut fordi de ikke vil bli overvåket av politiet. Det vil alltid være et flertall og et mindretall i slike situasjoner, og for å skape trygghet må politiet selvsagt gjøre det de kan for å trygge de mange. Jeg ønsker meg flere undersøkelser om innbyggernes trygghet på nett. Da kan politiet spisse arbeidet sitt for å gjøre folk enda tryggere på internett.

5. KONKLUSJON

I dette kapitlet drøfter jeg de empiriske funnene i prosjektet. Jeg har valgt å formulere tre spørsmål, som til sammen vil besvare forskningsspørsmålet mitt:

På hvilken måte kan vi forstå lokalomorientert politiarbeid i digitale nettsamfunn?

Temaene har dukket opp som interessante spørsmål underveis i analysen. Ved å drøfte disse håper jeg å kunne gi en bredere forståelse av lokalomorientert politiarbeid på internett.

5.1 Lokalsamfunn

Online community kan beskrives som en gruppe mennesker som samhandler med hverandre gjennom digitale plattformer, og som har felles formål, interesser og identitet. Hvordan ser dette ut i digital-fysisk og heldigitale samfunn?

I analysen identifiserte jeg to forskjellige lokalsamfunn på nett der politiet jobber lokalomorientert. Jeg valgte å kalle det ene for heldigitalt, dette er et lokalsamfunn som stemmer godt med definisjonen av et online community: et lokalsamfunn der en gruppe mennesker samhandler med hverandre gjennom digitale plattformer, og de har felles formål, interesser og identitet (McMillan og Chavis, 2016). Slike lokalsamfunn eksisterer uavhengig av hvor medlemmene bor. Jeg har vist til at det stort sett er patruljen på Kripos som jobber i denne typen lokalmiljø, med sin patruljering på blant annet Discord og Reddit. Målgruppen i dette lokalmiljøet passer dårlig for nettpatruljen i distriktene, som har fysiske, geografiske ansvarsområder å forholde seg til. Jeg valgte å gi begrepet online community navnet heldigitalt lokalsamfunn i denne sammenheng, rett og slett for å greie å formidle funnene mine uten for mye forvirring.

Det andre lokalsamfunnet jeg avdekket i analysen har jeg kalt digitalt-fysisk. Dette lokalmiljøet er en blanding av et tradisjonelt, fysisk lokalmiljø og det heldigitale. Jeg merket meg at nettpatruljen jobber med fysiske målgrupper, altså innbyggere i eget politidistrikt, men gjør det på digitale plattformer. Dette kan være ungdommer fra samme ungdomsklubb eller folk som bor i samme kommune, som er medlemmer av en sosial medieplattform på bakgrunn

av der de bor. For de fleste av målgruppene stemmer egentlig ingen av definisjonene på tradisjonelle lokalsamfunn eller digitale lokalsamfunn. Ser man på definisjonene helt bokstavelig, ligger digitalt-fysisk nærmest definisjonen av det tradisjonelle lokalorienterte lokalsamfunnet. Jeg savnet et fokus på den digitale faktoren i denne jobbingen til nettpatroljen, og valgte altså å bruke navnet digitalt-fysisk. I analysedelen har jeg vist til tre arbeidsmetoder der nettpatroljen jobber opp mot digitalt-fysisk lokalmiljø; det er ved patruljering i lokale Facebook-grupper, patruljering i Discord-servere og gaming med barn og unge. I tillegg til dette bruker nettpatroljen de lokale gruppene på Facebook, i tillegg til egne kanaler, til å vise fram det lokalorienterte arbeidet som de 'vanlige' politifolkene gjør.

5.2 Community policing

Å implementere community policing til et helt nytt samfunn, det digitale. Kan vi trekke paralleller fra innføringen i ulike land, til innføringen av metoden på nett?

I teoridelen beskrev jeg at metoden community policing er overført til mange land. Noen land har lokalorientert politiarbeid som en overordnet strategi, andre satser mer på lokale tiltak. Spennet i begrepet lokalorientert politiarbeid er stort, og det finnes ikke en klar definisjon. Det er ikke alle steder implementeringen av lokalorientert politiarbeid har vært like vellykket. Der hvor det allerede er store utfordringer i lokalsamfunnet, vil metoden feile viser Brogden og Nijhar (2005). Implementeringen lykkes best i land som har forholdsvis lik struktur og kultur som opphavlandet (Bayerl m.fl. (2017).

Internett har en helt annen struktur enn ethvert fysisk land eller lokalsamfunn. Det kan trekkes noen paralleller, men det vil aldri bli på langt nær likt. Jeg har så vidt drøftet dette med 'infrastruktur på internett', at vi i mange tilfeller er prisgitt tjenestetilbydere og administrator/moderator for å få tilgang og beholde tilgangen til digitale samfunn. Som jeg har nevnt, så er dette ikke noe problem for politiet så lenge alt fungerer og folk vil samarbeide. Utfordringen kommer den dagen administrator kaster ut politiet av lokalsamfunnet. Da står politiet uten muligheter til å foreta seg noe som helst (joda, i straffespolet, det går jeg ikke inn på her). Kanskje administrator *bare* truer med å kaste ut politiet. Hvor langt kan politiet gå i slike situasjoner, for å tekkes en administrator for å få være på serveren? Maktbalansen er forflyttet og dette vil innvirke på politiets legitimitet.

Legitimitet vil si at innbyggerne har tiltro til at politiet utøver sin rolle og oppfyller sine oppgaver på en god måte. Når politiet står utenfor det digitale lokalsamfunnet, uten mulighet til å utføre sine oppgaver annet enn ved tvang, så har vi på en måte mistet uniformen.

På den annen side så har politiet drevet lokallorientert politiarbeid på nett, og vist at det er mulig å få det til. I analysekapitlet gikk jeg gjennom Kripas' inntreden på Reddit. Her var det noen spørsmål og litt støy til å begynne med, men det må man antakelig regne med hver gang man setter i verk noe nytt. Politiet ble raskt tatt inn i varmen. Dette kan henge sammen med at politiet i Norge generelt nyter høy tillit. For å opprettholde denne tilliten må nettpatroljen være påpasselige med hva de skriver inne i subredditen. Kanskje er det spesielt viktig på sosiale medier, der utsagn man har skrevet i en chat raskt kan nå rikspresen. Selv om man er på Reddit som en tjenestemann, er man samtidig en representant for hele etaten. Tilliten til politiet er sårbar for overtredelser av den enkelte. Jeg har i analysedelen også vist til at det er måten politiet oppfører seg i møter med innbyggerne som er viktig for tilliten og legitimiteten til politiet (Runhovde, 2010, s. 191-192).

For å konkludere om vi kan sammenligne implementering av community policing på internett med implementering i andre land, så er mitt svar ja. Vi har vist at det har fungert for Kripas, og det er takket være den generelt høye tilliten til politiet i Norge. Dersom brukerne på plattformen har andre erfaringer med politiet, kanskje kommer de fra land med mye korrupsjon, så er tilliten til politiet dårligere og vi vil ikke greie å implementere community policing. Det hadde man antakelig ikke klart ute i det fysiske rom heller, siden en av de fire viktige kjennetegnene ved lokallorientert politiarbeid er samarbeid mellom politi og publikum.

5.3 Lokallorientert politiarbeid

Å gå fra å være mottakere av polititjenester til å bli en samarbeidspartnere i den lokale innsatsen for å forebygge kriminalitet og øke trygghetsfølelsen. Hvordan ser dette ut i funnene mine?

Samarbeid med publikum er en av nøkkelfaktorene i lokallorientert politiarbeid. Målet er å involvere innbyggerne i sitt eget nærmiljø. Fordi politiet ikke har patruljert på nett tidligere, vil ingen av administratorene de tar kontakt med eller medlemmer i lokale Facebook-grupper

ha erfaring med digitalt politi. Vi kan selvsagt trekke paralleller til erfaring med fysisk politi, og der er det sikkert flere som har tidligere opplevelser å trekke veksler på. Nettpatroljen driver nybrottsarbeid når de går ut på nye plattformer, og møter nye mennesker. I mine funn så opplever jeg at nettpatroljene i stor grad møter folk på nett som ønsker å samarbeide. Informantene har fortalt om at de slipper inn i ulike Facebook-grupper og Discord-servere, de får hyggelige tilbakemeldinger og nærmest heiarop når de kommer. De oppfatter heller ikke at det er spesielt høye forventninger til dem der inne, som en av informantene sa; I-3: *«Jeg tror liksom folks forventninger... det virker nesten som de er dekket ved at vi er der. At vi på en måte allerede har overgått forventningene de hadde.»* Det å innfri folks forventninger, har jeg vist til at er tillitskapende (Larsson, 2010, s. 7).

Er så dette bare fryd og gammen, ja det kan nesten virke slik. Jeg tror fagfeltet digital patruljering er for ungt til at vi har mange motstemmer og møter motstand. Siden arbeidet er helt i startgropa er det ingen nettpatroljen har samarbeidet med over veldig lang tid ennå, og det har heller ikke vært noen store saker eller hendelser. Det kan også virke til at nettpatroljen har gjort gode forberedelser i å skaffe et kunnskapsgrunnlag. Da er det også enklere å patruljere på nett, når man er forberedt på hva man møter. Så kan det selvsagt diskuteres denne utvelgelsen av plattformer. Det blir jo ikke riktig at politiet velger ‘minste motstands vei’ heller. Det gir godt utbytte når det gjelder gode menneskemøter og samarbeid, men det er vel ikke bare slike samfunn politiet skal knytte relasjon med. Til nå har dette ikke vært noe problem, for man er helt i startfasen, men det er noe å ta med seg videre. Informantene sier at de savner andre offentlige instanser på nett, kanskje spesielt helsesykepleiere. Når det kommer flere offentlige instanser på nett kan det være at det blir et slags naturlig fordeling av hvem som er hvor. I dag er det kun politiet som patruljerer, som både er på alle typer nettsteder, får servert alle typer problemer og samarbeider med alle typer mennesker.

6. AVSLUTNING

I denne oppgaven har jeg sett på hvordan vi kan forstå lokalorientert politiarbeid i digitale nettsamfunn. Jeg har sett på hva lokalsamfunn og lokalorientert politiarbeid er ute i det fysiske rom, og forsøkt å trekke noen paralleller til det digitale rom. Jeg intervjuet 7 ansatte på Kripos og i Nettpatroljen i distriktene, og analyserte ved hjelp av tematisk analyse.

I denne oppgaven har jeg vist at politiet jobber lokalorientert på internett. Arbeidet gjøres av nettpatroljene, og det er noen distriktsvise forskjeller. Kripos har kommet lengst i å patruljere på nett, men det er ikke så rart siden de driver metodeutvikling for nettpatroljene. I distriktene har nettpatroljene startet med ulike former for lokalorientert politiarbeid på nett.

For å gjøre det enkelt for meg selv mens jeg analyserte, definerte jeg to ulike lokalsamfunn som politiet jobber lokalorientert opp mot; digital-fysiske og heldigitale. Definisjonen på online community passer godt på det heldigitale lokalsamfunnet. Det er her Kripos patruljerer. Kripos er ikke avhengig av distriktsgrenser, og kan, etter å ha skaffet seg et godt kunnskapsgrunnlag, gå ut på nettsteder som samler folk fra ulike deler av landet. Når Kripos vurderer nye plattformer er det fire faktorer de ser på; Aktivitet blant norske brukere, Skalerbarhet, Infrastruktur og Kriminalitet på plattformen.

Nettpatroljene patruljerer i den typen lokalsamfunn jeg har kalt digital-fysisk. Her jobber de rettet mot innbyggerne i eget distrikt, men bruker ulike digitale plattformer i arbeidet. Jeg har sett på hvordan nettpatroljene patruljerer i lokale Facebook-grupper, i Discord-servere og driver med gaming med barn og unge. Nettpatroljene er også opptatt av å vise fram hvordan det fysiske politiet i distriktet jobber lokalorientert, og får for eksempel politikontaktene til å legge ut innlegg i lokale grupper på Facebook. Noen distrikter ville antakelig tjent på å ha en bedre strategi for lokalorientert politiarbeid, der man ser nettpatroljens arbeid i sammenheng med lokalforebyggere og andre ute.

Politiets gaming med barn og unge er i de fleste tilfeller ikke lokalorientert forebygging. Til det er kontakten for kort og målgruppa litt for tilfeldig. Et av distriktene kombinerer det å møte opp fysisk på en gamingklubb og møte ungdommene digitalt, dette er antakelig lokalorientert politiarbeid, og kanskje også personorientert, avhengig av type relasjon.

Jeg har vist hvordan lokalorientert politiarbeid handler om tillitsskaping og samhandling med publikum. Det tar tid å bygge en god relasjon. Nettpatruljene erfarer at de må vise tilgjengelighet over tid, ta publikum på alvor, og hjelpe ved behov. Etter hvert bygges tilliten opp og forholdene ligger til rette for et godt lokalorientert samarbeid.

Noen av utfordringene ved lokalorientert politiarbeid er det å få tilgang til servere, subreddits og Facebook-grupper. Politiet er ofte avhengig av administrator for å komme inn.

Nettpatruljene opplever at det er lett å få tilgang og at administrator setter pris på å samarbeide. Det er viktig å være oppmerksom på at noen kan oppfatte politiets forebyggende tilstedeværelse som overvåkning. Informantene forteller at de informerer godt om hensikten med sin tilstedeværelse.

Skal jeg komme med noen ønsker om områder det bør forskes videre på, så kan publikumperspektivet i lokalorientert politiarbeid være nyttig. Kanskje blir det et større fokus i politiets innbyggerundersøkelse etter hvert.

Antall ord: 21.866

7 REFERANSER

- Aarsæther, N (2016). *Lokalsamfunn -mot alle odds?* I Haugen, M.S. og Villa, M (2016) Lokalsamfunn. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Atlas.ti (2023). Scientific Software Development GmbH. Hentet fra hjemmesiden: <https://atlasti.com>.
- Braun, V. og Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. I: *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2), s. 77-101.
- Bayerl, P.S., Karlovic, R., Akhgar, B. og Markarian, G. (2017). *Community policing – A European Perspective. Strategies, Best Practices and Guidelines*. Sveits: Springer International Publishing AG.
- Bjørge, T. og Carlsson, Y. (1999). *Vold, rasisme og ungdomsgjenger – forebygging og bekjempelse*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Brogden, M. og Nijhar, P. (2005). *Community policing. National and international models and approaches*. Devon, UK: Willan Publishing.
- Datareportal (u.å.). Global Social Media Statistics. Nettsted, hentet 16.04.23 fra: <https://datareportal.com/social-media-use>
- DiRose, J. (2021, 1. des). *The Six Types of Online Communities (with Examples of Each)*. Blogg, hentet 16.04.23 fra: <https://blog.discourse.org/2021/12/types-of-online-communities>
- Egge, M., Barland, B., Ruud, M.E., og Haaland, T. (2008). *Kriminalitetsforebygging blant barn og unge i storbyene: en evaluering av praksis i fem kommuner*. Oslo: Politihøgskolen og Norsk institutt for by- og regionsforskning.
- Eggebø, H (u.å.) *Tematisk analyse – metodeartikkelen som løyer alt*. Blogg, hentet 24.03.23 fra: <https://helgaeggebo.no/tematisk-analyse-metodeartikkelen-som-loyer-alt>.
- Europol (2021). *Targeting file sharing of child sexual abuse material*. Hentet 13.04.23 fra: <https://www.europol.europa.eu/partners-collaboration/police2peer>.
- Finstad, L. (2014). *Det konfliktfylte politiarbeidet*. I Larsson, P., Gundhus, H.O.I., og Granér, R. (2014). *Innføring i politivitenskap*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Finstad, L. (2018). *Hva er politi?* Oslo: Universitetsforlaget.
- Gascón, L. D. og Roussell, A. (2019). *Limits of Community Policing: Civilian Power and Police Accountability in Black and Brown Los Angeles*. New York University Press.
- Gundhus, H. I. (2014). *Forebyggende politiarbeid: i spennet mellom kriminalitetskontroll og trygghet*. I Larsson, P., Gundhus H.I., og Granér, R. (Red.), *Innføring i politivitenskap*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Hauge, K. K. (2020). *Politiets nettpatrolje. En studie av hvordan Sør-Vest politidistrikt bygger relasjoner med publikum gjennom dialog på sosiale medier* [Masteroppgave]. Universitetet i Oslo.

- Haugen, M.S og Villa, M. (2016). *Lokalsamfunn*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Herbert, S. (2006). *Citizens, Cops, and Power. Recognizing the Limits of Community*. Chicago University Press
- Holmberg, L. (2014). *Hva gjør politiet?* I Larsson, P., Gundhus, H.O.I., og Granèr, R. (2014). *Innføring i politivitenskap*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- IPSOS (2022). *Status for sosiale medier i Norge. Ipsos SoMe-tracker Q1 '22*. Hentet 11.04.23 fra: https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/publication/documents/2022-04/Sosiale%20medier%20i%20Norge_Ipsos%20SoMe-tracker%20Q1%2722_presseinfo.pdf.
- Johannessen, A., Tufte, P. A. og Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo; Abstrakt forlag AS.
- Justis- og beredskapsdepartementet (2014-2015). *Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpoltireformen)*. Prp. 61 LS, (2014-2015). Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.
- Justis- og beredskapsdepartementet (2019-2020). *Politimeldingen - et politi for fremtiden. Meld. St 29 (2019-2020)*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.
- Konfliktrådet (u.å. a). *Politi og politiråd*. Hentet 18.03.23 fra: <https://konfliktraadet.no/slt-modellen/det-viktige-samarbeidet/politi-og-politirad>.
- Konfliktrådet (u.å. b). *SLT-modellen*. Hentet 18.03.23 fra: <https://konfliktraadet.no/slt-modellen>.
- Kripos (2015). *Politiets tilstedeværelse på internett*. Oslo: Kripos.
- Kripos (2020). *Erfaringsrapport. Patruljering på internett*. Oslo: Kripos.
- Kjølsrud, L. (2023). *Lokalsamfunn*. I Store Norske Leksikon. Hentet 30.03.23 fra <https://snl.no/lokalsamfunn>
- Larsson, P. (2010). *Tillit til politiet*. I Runhovde, S.R. (red) (2010) *Tillit til politiet*. Oslo: Politihøgskolen.
- Lie, E. M. (2015). *I forkant. Kriminalitetsforebyggende politiarbeid*. Oslo: Gyldendal Norske Forlag.
- McMillan, D.w. og Chavis, D. M. (2016). *Sense of community: A definition and theory*. Journal of Community Psychology, 14(1), s 6-23.
- Medietilsynet (2022). *Barn og medier 2022. Barn og unges bruk av sosiale medier*. Oslo: Medietilsynet. Hentet 11.04.23 fra https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2022/Barn_og_unges_bruk_av_sosiale_medier.pdf.
- Nilssen, V. (2012). *Analyse i kvalitative studier. Den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Phillips, K., Davidson, J.C., Farr, R.R., Burkhardt, C., Canepple, S., Aiken, M.P., (2022). *Conceptualizing Cybercrime: Definitions, Typologies and Taxonomies*. Forensic Sci. 2022, 2, 379-398. Hentet 13.04.23 fra: <https://www.mdpi.com/2673-6756/2/2/28>.
- Politidirektoratet (2020). *I forkant av kriminaliteten. Forebygging som politiets hovedstrategi (2021-2025)*. Oslo: Politidirektoratet.

- Politidirektoratet (2022). *Politiets innbyggerundersøkelse 2021*. Oslo: Politidirektoratet og Kantar Public.
- Politidirektoratet (2023). *Politiets virksomhetsstrategi 2023-2025*. Oslo: Politidirektoratet.
- Rachlew, A. (2010). *Å forske på sine egne; Metodiske og etiske utfordringer knyttet til forskning på egen profesjon*. I Myklebust I. T. & Thomassen, G. (Red.), *Arbeidsmetoder og metodearbeid i politiet: Forskningskonferansen 2010* (s. 127 - 151). Oslo: Politihøgskolen.
- Runhovde, S. R. og Skjevraak, P. E. (2018). *Kriminalitetsforebygging på norsk – En kunnskapsoversikt*. Oslo: Politihøgskolen.
- Ratcliffe, J.H. (2016). *Intelligence-led policing*. New York: Routledge.
- Runhovde, S.R. (red) (2010). *Tillit til politiet*. Oslo: Politihøgskolen.
- Runhovde, S.R. og Skjevraak, P.E. (2018). *Kriminalitetsforebygging på norsk -En kunnskapsoversikt*. Oslo: Politihøgskolen.
- Skogan, W. G. (2006). *The promise of community policing*. I Weisburd, D. og Braga, A. A. (2006) *Police Innovation. Contrasting Perspectives*. UK: Cambridge University Press.
- Solhjell, R., Saarikkomäki, E., Haller, M.B., Wästerfors, D. og Kolind, T. (2018). «*We are Seen as a Threat*»: *Police Stops of Young Ethnic Minorities in the Nordic Countries*. *Critical Criminology*
<https://doi.org/10.1007/s10612-018-9408-9>.
- Statistisk Sentralbyrå (2022). *Norsk mediebarometer. Bruk av ulike medier, etter kjønn og alder 2015 - 2021*. Hentet 02.04.23 fra <https://www.ssb.no/statbank/table/12947>.
- Steen, R. og Opedal, H. (2020). *Om natten lyser stjernene. Historien om vår sønn Mats*. Oslo: Aschehoug
- Thomassen, G. (2017). *Når politiet møter publikum. En analyse av kontakterfaring og tillit til politiet*. Nordisk politiforskning. Hentet 22.03.23 fra <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.1894-8693-2017-01-04>.
- Tjora, A. (2017) *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo; Gyldendal Norske Forlag AS.
- Universitetet i Oslo (u.å). *Nettskjema*. Hentet 20.03.23 fra <https://nettskjema.no>.
- USC Annenberg (2018, 28. feb). *Netnography: Robert Kozinets* [video]. YouTube. [Netnography: Robert Kozinets - YouTube](#)
- Walquist, H. (2021) *Pålogga politi. En studie av muligheter og utfordringer med digitalt forebyggende politiarbeid* [Masteroppgave]. Universitetet i Oslo.

Vurdering av behandling av personopplysninger

Skriv ut

09.01.2023

Referansenummer

784905

Vurderingstype

Automatisk

Dato

09.01.2023

Prosjekttittel

Lokalorientert politi på internett

Behandlingsansvarlig institusjon

Politihøgskolen

Prosjektansvarlig

Randi Solhjell

Student

Lone Strand

Prosjektperiode

01.01.2023 - 31.08.2023

Kategorier personopplysninger

- Almennelige

Lovlig grunnlag

- Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.08.2023.

[Meldeskjema](#)

Grunnlag for automatisk vurdering

Meldeskjemaet har fått en automatisk vurdering. Det vil si at vurderingen er foretatt maskinelt, basert på informasjonen som er fylt inn i meldeskjemaet. Kun behandling av personopplysninger med lav personvernulempe og risiko får automatisk vurdering. Sentrale kriterier er:

- De registrerte er over 15 år
- Behandlingen omfatter ikke særlige kategorier personopplysninger;
 - Rasemessig eller etnisk opprinnelse
 - Politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning
 - Fagforeningsmedlemskap
 - Genetiske data
 - Biometriske data for å entydig identifisere et individ
 - Helseopplysninger
 - Seksuelle forhold eller seksuell orientering
- Behandlingen omfatter ikke opplysninger om straffedommer og lovovertridelser
- Personopplysningene skal ikke behandles utenfor EU/EØS-området, og ingen som befinner seg utenfor EU/EØS skal ha tilgang til personopplysningene
- De registrerte mottar informasjon på forhånd om behandlingen av personopplysningene.

Informasjon til de registrerte (utvalgene) om behandlingen må inneholde

- Den behandlingsansvarliges identitet og kontaktopplysninger
- Kontaktopplysninger til personvernombudet (hvis relevant)
- Formålet med behandlingen av personopplysningene
- Det vitenskapelige formålet (formålet med studien)
- Det lovlige grunnlaget for behandlingen av personopplysningene
- Hvilke personopplysninger som vil bli behandlet, og hvordan de samles inn, eller hvor de hentes fra
- Hvem som vil få tilgang til personopplysningene (kategorier mottakere)
- Hvor lenge personopplysningene vil bli behandlet
- Retten til å trekke samtykket tilbake og øvrige rettigheter

Vi anbefaler å bruke vår [mal til informasjonsskriv](#).

Informasjonssikkerhet

Du må behandle personopplysningene i tråd med retningslinjene for informasjonssikkerhet og lagringsguider ved behandlingsansvarlig institusjon. Institusjonen er ansvarlig for at vilkårene for personvernforordningen artikkel 5.1. d) riktighet, 5. 1. f) integritet og konfidensialitet, og 32 sikkerhet er oppfylt.

Vil du delta i forskningsprosjektet

Lokalorientert politiarbeid på internett

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se nærmere på hvordan politiet kan drive lokalorientert politiarbeid på internett. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Undersøkelsen er en del av en masteroppgave. Formålet er å se nærmere på politiets forebygging på internett, og undersøke på hvilke måter politiet kan drive lokalorientert politiarbeid på internett. Jeg skal se på om lokalorientert politiarbeid slik vi kjenner det fra gata, også kan benyttes i det digitale rom. For å finne ut av dette skal jeg intervju ansatte i politiet med tilknytning til forebyggende politiarbeid på internett.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Politihøgskolen er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

De som intervjues er valgt ut fordi de har kunnskap om og erfaring fra politiets tilstedeværelse og patruljering på nett. Målet er å intervju ansatte fra Politiets Nettpatruljer og Kripas.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du blir intervjuet. Det vil ta ca. 45 minutter. Det blir gjort opptak av intervjuet.

Spørsmålene vil dreie seg om lokalorientert politiarbeid og syn på/erfaring med patruljering på internett.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun student, veileder og studieleder ved masterutdanningen på Politihøgskolen som vil ha tilgang til opplysningene dine.

Navnet og kontaktopplysningene dine vil erstattes med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data, slik at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene dine.

Når det gjelder om deltakerne vil kunne gjenkjennes i publikasjonen eller ikke, er svaret at det vil være vanskelig å anonymisere tjenestested helt. På den måten kan de som kjenner politiets nettpatruljer godt, antakelig forstå hvem som er respondenter.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes i april 2023. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Politihøgskolen har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandørs personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Veileder Randi Solhjell (randi.solhjell@jus.uio.no) eller student Lone Strand (lone.strand@gmail.com)
- Politihøgskolens personvernombud (Personvernombud@phs.no)

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen av prosjektet som er gjort av Sikts personverntjenester ta kontakt på:

- Epost: personverntjenester@sikt.no, eller telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Randi Solhjell
Prosjektansvarlig
(Forsker/veileder)

Lone Strand
Masterstudent

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet **lokalorientert politiarbeid på internett** og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at opplysninger om meg publiseres og at det er mulig at jeg kan gjenkjennes i det skriftlige produktet. Jeg vet at jeg kan få lese gjennom og godkjenne aktuelle deler av oppgaven før publisering.*

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Intervjuguide - Ansatte på Kripos

- Utdanning, erfaring, litt om informanten.

- Hva legger du i lokalorientert politiarbeid?
- Hva legger du i lokalorientert politiarbeid på internett?
- Hvordan definerer man et lokalsamfunn på nett?

- Hvordan velger dere hvilke lokalsamfunn/plattformer dere skal besøke?
 - Er det lett å få innpass?
 - Hvilke forventninger møter dere?

- På hvilke måter jobber Kripos lokalorientert i det digitale rom?
 - Hvilke miljøer eller lokalsamfunn har dere vært i på nett?

- Hvordan oppfatter du Kripos' patruljering på de ulike plattformene?
 - Hvem møter dere hvor?
 - Møter dere de samme personene flere ganger?
 - Hvilke spørsmål og tilbakemeldinger får dere?
 - Hvilke utfordringer står dere i under patruljering?

- Med ditt kjennskap til Discord, Reddit og andre plattformer; i hvilken grad kan de sammenlignes med lokalsamfunn?
- Finnes det roller på nett som kan sammenlignes med roller i et lokalsamfunn?
- Har du tanker om politiets brukernavn på nett?

- Hvordan kan digital tilstedeværelse bidra til det fysiske lokalorienterte politiarbeidet?

- Har du eksempler der du tenker at patruljering på internett kan sammenlignes med tradisjonelt lokalorientert politiarbeid?

- Har du noen betraktninger om hvordan nettpatruljene i distriktene jobber lokalorientert?

- Hva mener du må til for å utvikle politiets patruljering på nett i et lokalorientert perspektiv?

Intervjuguide - Nettpatroljene i distriktene

Alle:

- Utdanning, erfaring, litt om informanten.

- Hva legger du i lokalorientert politiarbeid?
- Hva legger du i lokalorientert politiarbeid på internett?
- Hvordan definerer man et lokalsamfunn på nett?

- På hvilke måter jobber Nettpatroljen i ditt distrikt lokalorientert på nett?

- Hvilke miljøer, lokalsamfunn eller plattformer har din nettpatrolje vært i på nett?
- Hvordan velger dere hvilke lokalsamfunn eller nettsteder dere skal besøke?
 - Er det lett å få innpass?
 - Hvilke forventninger møter dere?

- Har du eksempler der du tenker at patruljering på internett kan sammenlignes med tradisjonelt lokalorientert politiarbeid?

- Hvordan kan digital tilstedeværelse bidra til det fysiske lokalorienterte politiarbeidet?

- Hva mener du må til for å utvikle politiets lokalorienterte tilstedeværelse på nett?
- Har du konkrete eksempler på ting du har lyst til å prøve ut?

I tillegg

Distrikt - informant 3

- Fortell om Nettpatroljens patruljering på Discord.
 - Med ditt kjennskap til Discord; i hvilken grad mener du at servere og kan betraktes som lokalsamfunn?

- Dere har Instagramkontakter, kan du si noe om hvordan det fungerer?

- Fortell om Nettpatroljens tilstedeværelse i lokale grupper på Facebook.

Distrikt - informant 5

- Fortell om Nettpatroljens tilstedeværelse på gamingplattformer.
 - Fortell om det samarbeidet dere har med esport-klubber og lokale ungdomsklubber.
 - Hvordan er samarbeidet med lokale forebyggere i denne sammenheng
 - Hvilke spørsmål og tilbakemeldinger får dere?

- Har dere tilstedeværelse i lokale grupper på Facebook?

Distrikt – informant 6

- Fortell om Nettpatroljens tilstedeværelse i lokale grupper på Facebook?
 - Hvilke tilbakemeldinger får dere?
 - Hvilke utfordringer møter dere?
- Fortell om Nettpatroljens tilstedeværelse på gamingplattformer?
 - Hvem gamer dere med?
 - Møter dere de samme personene flere ganger?
 - Hvilke spørsmål og tilbakemeldinger får dere?